

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU <i>Avocat, Direct. Contenc. B-cei G-le a Țărei Românești</i>	ALEX. CERBAN <i>Profesor la Facultatea de Drept, București</i>	IOSEF G. COHEN <i>Avocat</i>	GR. CONDURATU <i>Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat</i>	RÉNÉ DÉMOGUE <i>Profesor la Facultatea de Drept din Paris</i>
V. DONGOROZ <i>Dr. în Drept din Buc. Avocat</i>	ALFRED JUVARA <i>Profesor Universitar, Avocat</i>	DR. ȘTEFAN LADAY <i>Fost Magistrat jurisconsult în Cluj</i>	D. NEGULESCU <i>Profesor la Facultatea de Drept, București</i>	I. GR. PERIETEANU <i>Avocat</i>
C. STOEANOVICI <i>Dr. în Drept din Paris Avocat</i>	GR. TRANCU-IAȘI <i>Fost Ministru al Muncii Avocat</i>	P. VASILESCU <i>Dr. în Drept din Paris Avocat</i>	AL. VELESCU <i>Dr. în Drept din Buc. Avocat</i>	ALBERT WAHL <i>Profesor la Facultatea de Drept din Paris</i>

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit.	1400 lei
„ Avocați	1000 „
„ Magistrați	800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

In editura „Curierul Judiciar“ S. A., a apărut:

1). „C E K U L“, un interesant și documentat studiu economico-juridic, (circa 500 pagini), cu doctrina și jurisprudența română și străină, de d-l Dr. D. Găleşescu-Pyk. Prețul 280 lei.

S U M A R

- Despre Mandatul special, de Dr. George D. Dimitrescu;
- Jurământul estimatoriu. Contribuțiuni la modificarea codului civil, de avocatul I. Chernes;
- Florian Porescu. Regimul internațional al proprietății industriale. Recenzie, de avocatul Ion V. Gruia;

JURISPRUDENȚA :

- Curtea de Casație s. I: *Maria și G. Pleșoianu cu Ion Stroe și alții* (Despre dreptul de intervenție. Art. 247 Pr. civ. Transcrierea actelor dotale la domic. soțului a fost numai suspendată prin legea măsurilor excepționale din 20 Dec. 1916);
- Curtea de apel Buc. III: *Jeana Andreescu cu Florea Pârlițescu* (Imobil dotal adjudecat prin licitație. Acțiune din partea femeii pentru anularea vânzării. Prescripție. Art. 525, 568 Pr. civ. și art. 1255 C. civ.). cu, *Notă* de avocatul G. Simoniș;
- Trib. Ilfov s. II Comerț: *Soc. An. Venus cu Banca Fortuna și alții* (Gaj comercial. Exploatare de parcele petrolifere. Drept real mobilier. Instalațiuni, sonde, mașini, etc. Când pot fi găsite? Art. 52 și 235 legea minelor), cu o *Notă*, de avocatul Alexandru Mavrojani;
- Trib. Covurlui I: *Carolina St. Petrina cu Soc. „Generală”* (Pact comisoriu expres. Condițiuni. Termen de plată incert. Neoperare);
- Cambii emise de analfabeți de L. Ciobanu;
- Alegerea dela Baroul de Ilfov de Red.

A apărut TABLA de materie a *Curierului Judiciar* pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de 100 lei. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

A apărut TABLA de materii a *Jurisprudenței Generale* pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de 100 lei. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

Despre Mandatul special

Art. 1535 din codul civil definește mandatul special în modul următor: „Mandatul este special pentru o afacere, sau pentru oarecari anume afaceri, ori este general pentru toate afacerile mandantului“.

Unii autori, comentând această definițiune, ajung la concluzia următoare: De vreme ce mandatul general trebuie să cuprindă toate afacerile mandantului, orice mandat care nu ar cuprinde toate afacerile mandantului, nu poate fi decât un mandat special. Aceasta pentru că orice mandat este sau general, sau special, și prin faptul că un mandat nu este general, este special (1).

Admițând această teorie, ar însemna să considerăm că mandatul pe care îl dă o persoană care posedă avere în diferite țări, și prin care împuternicește pe alta de a-i geră toate afacerile pe care le-ar avea în România, de exemplu, ar fi un mandat special, pentru că nu cuprinde și toate afacerile mandantului din celelalte țări.

Mărturisim că o asemenea teorie, chiar susținută fiind de jurisconșulți de seamă, ni se pare inadmisibilă. De altfel Laurent, după ce ajunge la concluziunea ce am arătat mai sus, afirmă că această controversă ar fi oțioasă, de oarece diviziunea mandatului în general și special, nu ar fi decât o diviziune teoretică, fără efecte practice.

Și această opiniune a marelui jurisconșult ni se pare îndoelnică. Cum am putea admite oare că distincțiunea pe care o face art. 1535 ar fi pur și simplu o distincțiune teoretică, când numeroase texte

atât din codul civil francez, cât și din codul civil român, cer pentru savârșirea unor anumite acte mandate speciale, și cum am putea admite că termenul de „special“ din art. 1535 ar avea alt înțeles decât expresiunea de mandat special din celelalte articole ?

Mandatul este *special* când se referă la o afacere anume determinată, sau la mai multe afaceri, tot anume determinate, adică individualizate, specificate. De exemplu : Îți dau mandat să-mi vinzi casa mea din București, sau îți dau mandat să-mi vinzi casa din București, moșia din Buzău și magazinele din portul Brăila. În ambele cazuri mandatul este special, pentru că se referă la una sau mai multe afaceri, anume determinate. Dacă îți voi da însă mandat să-mi vinzi orice avere a mea, mobilă sau imobiliară, mandatul nu mai este special, pentru că afacerile la care se referă nu mai sunt determinate în mod precis, individualizate, ci sunt arătate numai prin natura lor, prin felul acestor afaceri. Un asemenea mandat, conceput în termeni generali, nu este special, deși nu se referă la toate afacerile mandantului.

Mandatul special trebuie să-i opunem nu numai mandatul general, referitor la toate afacerile mandantului, dar și mandatul conceput în termeni generali, care fără să cuprindă toate afacerile mandantului, se referă însă la toate afacerile de aceeași natură, sau la afaceri determinate numai prin natura lor, fără a fi specificate, individualizate. Aceasta rezultă cu prisosință atât din termenii articolelor 1535 și 1536 cod. civil, care trebuiesc puse în concordanță, cât și din sensul cuvintelor *general* și *special*. Prin speță, în drept, nu se poate înțelege decât o singură și anumită afacere, individualizată. Iar art. 1536 din codul civil român a fost modificat de redactorii acestui cod și nu a fost tradus pur și simplu după art. 1988 din codul Napoleon, tocmai pentru a se înlătura lacunele și controversele din legislația franceză.

Vorbind despre mandatul special, *Baudry-Lacantinerie* și *Albert Wahl*, spun : „Toutes les fois qu'un mandat spécial est exigé, ce mandat doit être donné pour chaque acte; il ne peut être donné pour tous les actes de la catégorie pour laquelle la loi exige un mandat spécial. Ainsi un mandat ne peut être donné pour toutes les assemblée du conseil de famille d'un mineur ; il doit y avoir un mandat spécial pour chaque assemblée“ (1).

De aceeași părere sunt și *Aubry et Rau* : „Lorsque la loi exige pour la passation d'un acte, un mandat spécial, ce mandat doit nominativement indiquer l'affaire en vue de laquelle il est donné. Il serait insuffisant si, tout en déterminant la nature de l'acte à passer, il laissait au mandataire la li-

berté de faire usage de son pouvoir, toutes les fois que l'occasion s'en présenterait“ (2).

Legiuitorul a făcut distincțiunea între mandatul special, și cel general, sau cel conceput în termeni generali, nu numai pentru a face o împărțire teoretică, fără consecințe practice, dar pentru ca în anumite cazuri, pentru operațiuni mai importante, să ceară un mandat special, iar pentru altele, de mai mică însemnătate, să se mulțumească cu unul general. Când actul este de o importanță mare, dacă partea nu se poate prezenta în persoană pentru a fi de față la încheierea lui, trebuie cel puțin să fie reprezentată printr'un mandatar, care să aibă o procură din care să rezulte în mod categoric că mandantul cunoșteă actul despre care este vorba, precum și condițiunile lui esențiale, și că consimte la facerea lui. Procura trebuie să fie specială.

* * *

Codul civil român cere ca mandatarul să aibă o procură specială pentru a putea face următoarele acte :

1) Art. 23 cere ca părțile interesate, când nu vor fi obligate să se înfățișeze în persoană înaintea Ofițerului de stare civilă, să fie reprezentate printr'un mandatar, cu procură specială și autentică.

2) Art. 52 dispune că opozițiunile la căsătorie să fie semnate de însăși opozanții, sau de împuterniciții lor prin procură specială și autentică.

3) Art. 362 din codul civil român, reproducând dispozițiunile art. 412 din codul Napoleon care vorbește de *mandatari speciali*, spune că rudele, afiniile, sau amicii, membrii în consiliul de familie, vor fi datori a merge la convocări în persoană, sau a fi înfățișați fiecare de *procuratori anume și îndrăgii pentru aceasta*.

4) Art. 1206 arată că mărturisirea judiciară se poate face înaintea judecătorului de însăși partea prigonitoare, sau de un *împuternicit special* al ei spre a face mărturisire.

5) Art. 1536 cod. civil dispune că atunci când este vorba de o înstrăinare, ipotecare, sau de facerea unor acte ce trec peste administrațiunea ordinară, mandatul trebuie să fie special. Asupra acestui text vom reveni mai la vale, de oarece el a dat naștere la numeroase discuțiuni.

În afară de codul civil, mai sunt și alte texte care cer existența unor mandate speciale, cum ar fi de exemplu :

1) Art. 163 din procedura civilă spune că în cazul când se pretinde că un act este fals, judecătorii vor ordona părților să se înfățișeze în persoană și să arate titlurile și mijloacele prin care suțin adevărul sau falsul actului, precum și să aducă scripturile ce vor servi la comparație. Nu se vor scuti de înfățișare în persoană decât părțile cari,

1) T. XXI. No. 516.

2) T. IV, par. 412.

din cauza unei împiedicări binecuvântate, vor fi în neputință ca să vină la ședință. Acestea se vor putea înfrunsa printr'un procurator, având o *procură specială* pentru aceasta.

2) Art. 233 din procedura civilă dispune, că administrațiunile și stabilimentele publice sau de utilitate publică, precum și toate instituțiunile care se guvernează prin statute recunoscute potrivit legii, vor fi îndatorate a numi un agent sau administrator, care să aibă *procură specială legalizată*, spre a răspunde la interogatorul ce i se va fi comunicat.

3) Art. 526 din procedura civilă dispune că o pozițiunile ce se fac în contra unei urmăriri de nemulțumire vor fi iscălite de partea reclamantă, sau de un împuternicit al său special cu *procură legalizată*.

4) Art. 542 din procedura civilă dispune că cei ce au parte la licitație ca mandatar, vor trebui să prezinte o *procură specială legalizată*, care se va opri la dosarul vânzării.

5) Art. 710 din procedura civilă dispune că mai înainte de celebrarea căsătoriei, ambii soți, împreună cu cei ce au constituit dota, se vor prezenta, în persoană, sau prin *procuratori speciali*, înaintea tribunalului domiciliului bărbatului, cu petiție iscălită de dânsii, spre a cere autentificarea și transcrierea contractului matrimonial în registrul tribunalului.

6) Art. 129 din codul comercial arată că societatea în comandită pe acțiuni și societatea anonimă se poate constitui printr'unul sau mai multe acte autentice, subscribe de toți asociații, ce vor figura în persoană sau prin procuratori cu *procuri speciale și autentice*.

7) Art. 231 din codul comercial dispune că admiterea nouilor asociați în societățile cooperative se face prin semnătura lor personală sau a unui mandatar special, pusă pe registrul asociațiilor.

8) După art. 523 din codul comercial, căpitanul nu poate vinde vasul fără mandat special din partea proprietarului, afară de cazul când vasul nu mai e în stare de a putea naviga.

9) După art. 607 din codul comercial, împrumutul maritim nu poate fi contractat decât de proprietarii lucrurilor date în garanție, sau de către împuterniciții lor speciali.

10) Art. 692 din codul comercial arată că cererea prin care creditorul privilegiat poate să ceară vânzarea prin licitațiune a vasului, va fi scrisă de cel ce o face sau de un procurator special al său.

11) Art. 770 din codul comercial dispune că declarațiunea creanțelor depuse spre verificare la masa falimentului trebuie să conțină afirmarea clară și explicită, că creanța este adevărată și reală, și trebuie să fie semnată de creditor sau de o persoană autorizată cu mandat special să facă pentru el această afirmare, trebuind și în mandat să se exprime suma creanței.

12) După art. 924 din codul comercial, cel ce concurează pentru comptul altei persoane la licitația unui vas, trebuie să prezinte *procură specială* care se va atașa la dosarul cauzei.

13) Art. 150 din procedura penală dispune că în materie de contravențiuni, persoana citată se va înfrunsa ea însăși, sau printr'un împuternicit din parte-i prin *procurațiune specială*.

14) Art. 199 din procedura penală spune că cererea cuprinzătoare de motivele apelului va fi scrisă de către apelant, sau de către un anume al său împuternicit pentru aceasta. În acest de pe urmă caz *procurațiunea* va rămâne anexată la cerere.

15) Art. 10 al legii promulgată prin decretul Nr. 3243 din 21 Decembrie 1916 dispune că cel chemat sub arme va putea, în timpul cât se găsește sub drapel și în imposibilitate de a-și părăsi serviciul, ca ori de câte ori ar dori să dea urmare unei promisiuni de căsătorie, sau în caz când moartea lui sau a viitoarei soții ar fi iminentă, să contracteze căsătoria înaintea ofițerului de stare civilă printr'un procurator cu *procură specială autentificată* de autoritățile competente, prin care se va putea da împuternicire și de a recunoaște copiii născuți din legătura cu viitoarea soție.

16) Art. 56 din legea pentru reforma agrară dispune că toți cei nemulțumiți de lucrarea de măsurătoare și fixarea hotarelor terenului expropriat vor putea face contestație la comisia județeană respectivă, iar art. 57 adaugă că această contestație va fi iscălită de contestator sau de împuternicitul său special.

După cum se vede din exemplele de mai sus, legea cere un mandat special pentru actele de dispozițiune (înstrăinări, împrumuturi ipotecare, convențiuni matrimoniale, concurări la licitație, constituiri de societăți), pentru actele de stare civilă, pentru deliberările consiliilor de familie, pentru facerea unor declarații care pot angaja patrimoniul sau răspunderea celor ce le face (mărturisiri judiciare, înscrieri în fals, verificări de creanțe) și în genere pentru actele mai importante sau pe care legea le consideră ca atare.

În toate aceste cazuri mandatul trebuie să fie dat pentru fiecare act în parte și să conțină clauzele lui esențiale, astfel în cât să nu rămână nici o îndoială că mandantul a avut cunoștință de act și că a consimțit la facerea lui.

* * *

Art. 1536 din codul civil spune că mandatul conceput în termeni generali cuprinde numai actele de administrațiune; când este vorba de înstrăinare, ipotecare, sau de facerea unor acte ce trec peste administrațiunea ordinară, mandatul trebuie să fie *special*. Articolul corespunzător din codul Napoleon, 1888, cere pentru asemenea acte numai un mandat *expres*, adică în care să se arate lămurit că

procuratorul poate face acte de înstrăinare, fără a fi nevoie de un mandat pentru fiecare act în parte. Toți autorii fac distincția între mandatul *expres* și mandatul *special*, și recunosc că în dreptul francez, mandatul expres necesar pentru actele de dispozițiune, poate fi un mandat general, care să împuternicească pe procurator să vândă nu numai un imobil determinat, ci oricare imobil va crede de cuviință.

Guillouard rezumă foarte bine principiile stabilite de codul Napoleon în această materie: „Il importe de distinguer avec soin le mandat *expres* du mandat *spécial*, distinction que ne font pas suffisamment les articles 1987 et 1988; le mandat *expres*, que l'article 1988 exige avec raison pour donner au mandataire le pouvoir d'aliéner, peut être un mandat général, donnant au mandataire le pouvoir non pas de vendre tel immeuble ou de constituer une hypothèque pour sûreté de tel emprunt, mais de vendre tels immeubles du mandant qu'il jugera bon et constituer une hypothèque pour sûreté de tels emprunts qu'il lui plaira de contracter, sans limitation de somme. Ce sont là des mandats „conçus en termes généraux“, et qui, au premier abord, paraîtraient rentrer dans le paragraphe premier de l'article 1988, et être insuffisants pour permettre l'aliénation, l'emprunt et l'hypothèque; mais, comme ils contiennent *expressement* le pouvoir d'aliéner et d'hypothéquer, ils constituent bien le mandat *expres* prévu par le paragraphe 2 de cet article, et les aliénations ou les hypothèques consenties par le mandataire seront valables“ (1).

Sistemul codului civil francez a produs însă grave inconveniente, din cauză că mandatarii ce posedau procuri generale de înstrăinare, abuzau adese ori de puterile lor. Și aceste inconveniente s'au relevat mai cu seamă în raporturile dintre soți, de oarece asemenea procuri se dau de obicei de femei bărbaiilor lor, din cauza influenței pe care aceștia o exercită asupra lor.

Văzând pericolul pe care asemenea procuri îl prezintă, jurisprudența franceză, aprobată de întreaga doctrină, a declarat nule toate mandatele generale de înstrăinare date de femeile măritate bărbaiilor lor sau altor persoane, reducându-le validitatea numai la actele de administrațiune. Dar pentru că în codul Napoleon nu este un text în sensul acesta în capitolul referitor la mandat, instanțele judecătorești și autorii de drept s'au referit la articolele privitoare la autorizația maritală, care trebuie să fie specială, adică pentru fiecare act în parte, în conformitate cu art. 217, 223 și 1538 (art. 199 și 206 din codul civil românesc).

În adevăr, femeia măritată are nevoie de autorizația soțului său pentru a face acte de dispozițiune, și orice autorizație generală nu este valabilă

decât pentru actele de administrațiune. Femeia trebuie să fie deci autorizată pentru fiecare vânzare, pentru fiecare împrumut, pentru fiecare constituire de ipotecă în parte. Ea nu poate să dea un mandat pentru înstrăinarea sau ipotecarea tuturor imobilelor sale, pentru că autorizația pe care i-ar da-o bărbatul său de a face un asemenea mandat, fiind generală, nu ar fi valabilă, și deci mandatul nu ar fi valabil. Dacă s'ar admite teoria contrară, s'ar ajunge la o consecință absurdă. Femeia nu ar putea ea singură să înstrăineze, să ipoteceze, pe baza unei autorizațiuni generale, dar ar putea să dea unei alte persoane o procură nelimitată de a face asemenea acte de dispozițiune.

Jurisprudența franceză a mers însă și mai departe și a anulat actele făcute pe baza unei astfel de procuri chiar de bărbat, care luând parte la facerea lor, susține că implicit a dat autorizația necesară. Femeia figurând ca mandantă, declară Casația franceză, în actele contractate de soțul său, ca mandantă ea trebuie să fie autorizată; ori această autorizație fiind nulă, nulitatea autorizației atrage după sine nulitatea mandatului, și în consecință nulitatea tuturor actelor pe care bărbatul le-a făcut în virtutea acestui mandat (1).

Trebuie să recunoaștem că concluziunea la care ajunge Curtea de Casație franceză este cam forțată, de oarece concursul bărbatului la facerea actului constituie o autorizație. Totuși soluțiunea a fost menținută în toate procesele ce au venit spre judecarea Inaltei Curți și a fost aprobată de toți autorii.

„Subtilité, tant que vous voudrez, spune Demolombe; mais c'est dans la loi elle-même que le principe se trouve; et comme il peut nous être ici fort utile, comme il peut porter des fruits excellents, je me garderai bien de l'abandonner“: Și mai departe: „Oui, ces procurations illimitées seraient funestes pour la femme et pour la famille. Le mari deviendrait ainsi le maître unique et absolu de toute la fortune de sa femme. Et le maître pour toujours: Car la faculté de révocation serait alors le plus souvent illusoire! J'applaudis donc sincèrement à la jurisprudence qui les annule“.

* * *

Cunoscând aceste controverse, și pericolul pe care-l prezintă procurile generale de înstrăinare, nu numai dacă sunt date de femeile măritate, dar chiar și de alte persoane, redactorii codului civil român, când au alcătuit art. 1536, au înlocuit cuvântul *expres* din textul francez cu acela de *special*. Făcând

1) Cas. req. 18 mars 1840, Sir. 40, l. 201 Cas. 19 Mai 1840 Sir. 41 l. 773, Cas. 19 Juin 1844, Sir. 44, l. 492, Cas. 10 Février 1853, Sir. 35 l. 145, Cas. 10 Mai 1853, Sir. 55, l. 572. Amiens 1 Mars 1839. Dalloz al. Mandat No. 57. Guillouard, Du mandat, No. 76 bis. Aubry et Rau t. IV, par. 412 et t. V, par. 472. Laurent t. XXVII, No. 395, 396, 413, 416. Demolombe, t. IV No. 210.

această schimbare, au tranșat controversa din dreptul francez și au introdus o garanție mai mare pentru actele importante, cum sunt actele de dispozițiune. Astfel că în dreptul românesc nu mai este nevoie să recurgem la argumentările subtile ale doctrinei și jurisprudenței franceze, cum face D. Alexandresco (1), pentru a declara fără tărie mandatele generale de înstrăinare date de femeile măritate bărbaților lor sau terțelor persoane. Legiuitorul român a simplificat lucrurile și a cerut pentru fiecare înstrăinare un mandat special, dând mai mare importanță unor asemenea acte.

În legislația noastră este o perfectă concordanță între dispozițiunile referitoare la mandat și acelea privitoare la puterea maritală. După cum bărbatul nu poate da soției sale decât o *autorizație specială* pentru a face acte de înstrăinare, tot astfel și femeia măritată, ca și oricare altă persoană capabilă, nu poate da decât un *mandat special* pentru asemenea acte. În consecință, în dreptul românesc, *mandatul general expres* nu este suficient pentru actele de dispozițiune, ci este necesar un *mandat special* adică pentru fiecare act în parte (2).

Sunt totuși jurisperșii care au susținut că și în dreptul românesc un mandat general este suficient pentru actele de dispozițiune. Astfel dl D. G. Tăzldoanu, în articolul „Câteva cuvinte asupra art. 1535 și 1536 cod. civil“, publicat în „Dreptul“ din 1901, Nr. 56, susține că legiuitorul nostru prin cuvântul de *special* a înțeles ca să se poată da un mandat de înstrăinare fie pentru un singur imobil, fie pentru mai multe sau chiar toate, numai să se arate lămurit operațiunea ce trebuie să se facă, adică să se înstrăineze, să se ipoteceze, etc. Tot astfel D. Alexandresco după ce spune că prin mandat special din art. 1536 în fine se înțelege un mandat dat *anume* pentru o afacere determinată, adaugă mai la vale, că se poate da un mandat general pentru actele de dispoziție, destul este ca acest mandat să fie special, adică să arate anume actele de dispoziție ce mandantul a înțeles să permită (3).

Mărturisim că nu putem înțelege, cum un mandat poate fi în acelaș timp și general și special, și cum se poate susține, că legiuitorul nostru, modificând articolul 1988 din codul Napoleon, a înțeles totuși să nu schimbe nimic, pentru că în definitiv amândoi acești autori susțin, că un mandat expres este suficient pentru actele de înstrăinare, fie chiar general.

Jurisperșii români sunt atât de mult influențați de doctrina franceză, încât li se pare că și în materiile unde codul nostru civil s'a îndepărtat de

la modelul pe care l'a avut în vedere, totuși nu a voit să inoveze și că modificările se datoresc numai întâmplărei. Ei uită însă că redactorii acestui cod au fost jurisperșii luminați, care dacă nu au putut să alcătuiască o operă originală din cauza timpului prea scurt în care au trebuit să legifereze, au introdus totuși modificări importante în anumite materii, și au tranșat multe din controversesele ce au fost semnalate la acea dată.

În consecință, suntem de părere, că prin cuvintele *mandat special* din art. 1536 din codul civil român, nu se poate înțelege un mandat expres, ci un mandat care să fie dat pentru fiecare act în parte.

GEORGE D. DIMITRESCU

Doctor în Drept din Paris, Avocat Ploiești

Jurământul estimatoriu

Contribuțiuni la modificarea codului civil

Jurământul estimatoriu care la Romani avea denumirea: *in litem* sau *zenonian* (după împăratul Zenon care l'a introdus), are loc mai cu seamă, precum observă, cu drept cuvânt, D. Alexandresco, adnotând o decizie a Inaltei Curți de Casație, „în privința furturilor întâmplare într'o ospătărie; în privința depozitelor necesare făcute sub sila unei întâmplări, precum: o ruină, o prădăciune, un naufragiu, sau alte evenimente de forță majoră; în privința obiectelor încredințate unui căraș și pierdute, etc.“ (1).

Propriu zis, nu s'ar putea susține că jurământul supletoriu este una, iar cel estimatoriu — alta: denumirea „supletoriu“ prezintă un termen generic adoptat în doctrină pentru determinarea rostului jurământului dat din oficiu, menit să completeze convingerea judecătorului, atât în cazul prevăzut de art. 1220 c. c. când dovezile administrate nu sunt suficiente pentru deplină justificare a cererei în fond, cât și în cazul prevăzut de art. 1222 c. c., când cererea în fond fiind dovedită, lipsește un element necesar pentru hotărârea judecătorească — stabilirea valorii cerute.

În loc să zicem că jurământul dat din oficiu cuprinde două specii: jurământul supletoriu și cel estimatoriu, ar fi mai just să zicem că jurământul estimatoriu prezintă o specie a jurământului supletoriu sau a celui dat din oficiu, cea, ce e tot una; că în cazul prevăzut de art. 1220 avem jurământul *supletoriu propriu-zis*, iar în cazul art. 1222 — jurământul *supletoriu estimatoriu* sau mai scurt, *estimatoriu*.

Jurământul estimatoriu se deosebește de cel supletoriu propriu-zis prin aceea că: a) pentru admisibilitatea lui cererea în fond trebuie să fie pe deplin dovedită și numai *valoarea* lucrului pierdut sau furat rămâne de stabilit, neexistând pentru aceasta nici un alt mijloc; b) jurământul estimatoriu poate fi dat *numai reclamantului*.

Când susțineam în articolul meu despre „Jurământul supletoriu“, publicat în *Curierul Judiciar* No. 43 din 927 că jurământul supletoriu trebuie desființat, aveam în vedere și specia lui — jurământul estimatoriu.

În aceeași notă sus menționată, D. Alexandresco a-

1) Vol. IX, p. 580.

2) Trib. Ilfov, S. Comercială, 26 Sept. 1905, *Curier Judiciar* 1905 p. 591; Trib. Buzău S. II, 19 Ianuarie 1925, *Jurisprudența generală* 1925, No. 1539.

3) Mandatul general și special, *Dreptul* 1909, No. 57.

1) *Pand. Rom.*, 1923, I, pag. 232.

rătănd deosebiri între jurământul supletoriu și cel estimatoriu, termină astfel:

„Acestea sunt deosebirile care există între jurământul supletoriu, pe care l'am desființat în noul proiect de cod civil al României întregite, și jurământul estimator, care a rămas neatins în acest proiect“ (2).

Impărtășind părerea ilustrului profesor regretat că jurământul supletoriu propriu-zis trebuie desființat, cred că nu-i meritată favoarea acordată jurământului estimatoriu.

E adevărat că, la prima vedere, s'ar părea că menținerea acestei specii de jurământ dat din oficiu ar fi mai justificată: odată ce, spre deosebire de jurământul supletoriu propriu zis, cererea în fond e dovedită; odată ce e pe deplin stabilit că lucrul încredințat părâtului a dispărut și că această dispariție e imputabilă părâtului, dar lipsește numai posibilitatea precizării quantumului pagubei suferite, reclamantul nedovedind cu nimic valoarea cerută, ceea ce nu i se poate imputa în împrejurări excepționale inerente cazului, ar fi injust să se respingă acțiunea, făcându-se și în acest caz aplicațiunea art. 1169 c. c.

Dar acțiunea nici nu trebuie respinsă, ci trebuie admisă, lăsându-se evaluarea quantumului pagubei la aprecierea judecătorului.

E suficient să citim art. 1222 c. c., pentru ca necesitatea desființării jurământului estimatoriu să se facă evidentă. Acest articol 1222, care prezintă un exemplu isbitor de inconsecvență logică, sună astfel: „Jurământul asupra valorii obiectului reclamat nu poate fi dat de judecător reclamantului, decât atunci, când constatarea acelei valori va fi imposibilă de a se face cu alt mijloc; chiar în acest caz, judecătorul este dator a determina suma până la care reclamantul va fi crezut pe jurământul său“.

Odată ce jurământul se consideră ca un mijloc de dovadă; odată ce în cazul prevăzut de art. 1222 acest mijloc de dovadă se consideră ca singurul, ar trebui, în mod logic, acordată deplină crezare acestui singur mijloc care, ca atare, e incompatibil cu aprecierea judecătorului, căci dacă judecătorul apreciază valoarea lucrului la o sumă mai mică decât cea pretinsă de reclamant și susținută sub prestare de jurământ, înseamnă că judecătorul a putut totuși găsi, alte mijloace de dovadă, și atunci jurământul nu e singurul mijloc.

Astfel cum se prezintă lucrurile după art. 1222 judecătorul ține reclamantului următorul limbaj:

„D-ta pretinzi că valoarea obiectelor pierdute era de 100.000 lei; eu nu pot să știu dacă ai dreptate; de aceea, ca să mă conving că nu exagerezi, îți dau jurământ; dar te previn că dacă vei susține și pe Sf. Cruce că valoarea era, de 100.000, nu te voi crede decât până la 10.000“.

E un non sens vădit.

Afară de aceasta, atrag atenția asupra următorului lucru: în cazul prevăzut de art. 1220 c. c. când e vorba de jurământ supletoriu propriu zis, adică precum am arătat în articolul meu sus menționat, când însă acțiunea în fond a rămas nedovedită sprijinită fiind pe niște aparențe de probe, cari nici n'au putere să nască măcar probabilitate de temeinicie, judecătorul, dând din oficiu jurământul reclamantului, îi acordă acestui jurământ deplină crezare; în cazul însă mai puțin grav, prevăzut de art. 1222, când acțiunea în fond este pe deplin dovedită și numai valoarea rămâne de stabilit, judecătorul nu mai acordă jurământului estima-

toriu al reclamantului decât un fel de crezare parțială care și ea prezintă un non sens logic, căci din două lucruri unul: ori, referindu-se la conștiința părții, la sentimentul ei religios, judecătorul trebuie să fie consecvent, acordând deplină crezare celor afirmate în mod solemn sub prestare de jurământ, ori nu se poate încrede în conștiința părții, și atunci nu-i dă de loc jurământul.

Ultima soluție este singură cea justă și logică.

Intr'adevăr, cum se explică contradicția arătată între ambele părți ale art. 1222?

Legiuitorul și-a dat seamă că în asemenea cazuri reclamantul de obicei exagerează mult paguba suferită, fiind ispitit la aceasta prin imposibilitate de desmințire; de aceea, n'a vrut să se încredințeze fără rezerve jurământului său, în prejudiciul părâtului care poate să nu fie direct vinovat cu nimic spășind vina altora, și astfel se explică partea a doua din art. 1222 prin care judecătorul se obligă a determina suma până la care reclamantul va fi crezut pe jurământul său.

Dar posibilitatea acestei determinări presupune neapărat existența unor indicii de cari va fi condus judecătorul stabilind maximum sumei până la care va fi crezut reclamantul.

Cu alte cuvinte, după ideia legiuitorului, cu toată lipsa de mijloace directe de constatare, judecătorul tot va putea găsi niște mijloace indirecte cari îl vor ajuta, pe calea presupțiunilor logice, să ajungă la o apreciere oricât de aproximativă.

Să luăm un exemplu:

Reclamantului i s'a furat din cameră la hotel geamantanul său. El cere 100.000 lei, afirmând că aceasta era valoarea obiectelor aflate în geamantan.

Nici părâtul, stăpânul hotelului, nici judecătorul nu pot ști ce anume obiecte și de ce preț era în acel geamantan misterios.

Mijloace directe de constatare lipsesc cu desăvârșire. E cazul art. 1222 c. c.

Judecătorul, deferind jurământul estimatoriu reclamantului, îi zice că nu va fi crezut decât până la suma de 10.000 lei.

Cum a ajuns judecătorul la ultima sumă?

Prin mijloace indirecte, prin cercetarea atentă a diferitelor împrejurări de natură de a aduce vreo lumină, prin toate investigațiunile posibile, fiind ajutat de părât pe care judecătorul îl obligă să prezinte cutare dovezi indirecte, dar concludente, spre lămurirea cât mai mult a chestiei.

În speță, s'a stabilit, de pildă, că întreaga avere a reclamantului se evaluează la suma de 200—300.000 lei; și nu putea el să puie în geamantan o jumătate sau o treime din averea sa; că sosind în oraș pentru afacerea cutare, n'avea nevoie să aducă obiecte cutare, sau sosind numai pentru 2-3 zile, n'a justificat nevoia de alte obiecte cutare, etc. etc.

Combinând toate cele stabilite, judecătorul apreciază că în geamantanul acela puteau fi lucruri de o valoare până la 10.000 lei, evaluare, desigur, foarte aproximativă, dar admisă de legiuitor ca singură posibilă.

Odată însă ce apreciază judecătorul, ce rost are atunci jurământul estimatoriu?

Odată ce prin cercetarea atentă, prin investigațiuni judecătorul poate găsi niște elemente de apreciere pe baza lor să determine quantumul valorii, la ce servește jurământul? căci nu trebuie scăpat din vedere că în majoritatea covârșitoare a cazurilor, întocmai ca și în cazul cu jurământul supletoriu propriu-zis, judecătorul nu cunoaște personal pe partea căreia îi de-

feră din oficiu jurământul și care poate fi de rea credință, capabilă să jure mincinos și deci, din acest punct de vedere, referirea judecătorului la o conștiință abso'ut necunoscută n'are nici un rost și e inadmisibilă.

Se poate obiecta că jurământul estimatoriu ar putea fi folositor în două cazuri: 1) reclamantul arată sub prestare de jurământ o valoare mai mică decât cea determinată de judecător; 2) reclamantul refuză prestarea jurământului.

Primul caz e atât de neverosimil, putându-se prezenta atât de rar, încât pentru asemenea cazuri cu totul excepționale nu era nici un rost de a introduce jurământul estimator.

Aproape întotdeauna judecătorul determină o sumă cu mult mai mică decât cea pretinsă de reclamant, și ru-i probabil ca reclamantul să arate sub jurământ o sumă și mai mică decât cea determinată de judecător;

Dacă în cazul nostru cu geamantan, când reclamantul cere 100.000, iar judecătorul apreciază la 10.000, în realitate valoarea obiectelor era de 5000, — este oare probabil ca reclamantul să recuoască, sub influența jurământului prestat, că valoarea era de 5000 lei.

Mai întâi, omul care e capabil să ceară o sută de mii pentru o pagubă de 5000, e lipsit de conștiință destul de curată ca să se sperie de pedeapsă dumnezeiască pentru jurământul mincinos; al doilea, dacă e capabil să se sperie, apoi e capabil să simtă și rușinea că după ce a cerut 100.000, va fi silit să recunoască înaintea judecătorului și în plin public că paguba e numai de 5000, și atunci el va preferi să refuze prestarea jurământului.

Ajungem astfel la cel de al doilea caz.

Dar și în acest caz jurământul estimatoriu nu are nici un rost: a) odată ce i se cuvine reclamantului o oarecare sumă, de ce s'o piardă? Și de ce să scape de orice răspundere pârâtul recunoscut responsabil? Ba nu numai să scape, ci să mai câștige, obținând sub formă de cheltueli de judecată o sumă de bani în vederea respingerii acțiunii?

Nu se poate susține că ar fi un fel de pedeapsă meritată de reclamant pentru pretențiunile sale exagerate, o asemenea pedeapsă fiind ilegal și în contradicere cu recunoașterea dreptului în fond.

În ce privește împrejurarea că, desființându-se jurământul estimatoriu, judecătorul, apreciind, va evalua paguba, în cazul nostru concret, în suma de 10.000 pe când era în realitate de 5000, cred că pe deoparte, e preferabil ca hotelierul care alege pe oameni de serviciu dintre hoți cari fură bagajele pasagerilor, să plătească ceva mai mult, decât să obțină un câștig, iar reclamantul care a pierdut odată, să mai piardă odată; pe de altă parte, pârâtul condamnat la 10.000, va plăti de fapt mai puțin, poate nu mai mult de 5000, restul fiind compensat prin cheltueli de judecată dela suma în care acțiunea reclamantului era respinsă.

b) Reclamantul poate să refuze prestarea jurământului dintr'un alt motiv, cu mult mai respectabil; să presupunem (dacă cazul nu-i tipic, e totuși foarte posibil) că reclamantul a suferit în adevăr o pagubă de 100.000, suma cerută de justiție, dar judecătorul, fie că n'a cercetat cazul cu toată atenția cuvenită, fie că investigațiunile sale erau greșite, îi declară reclamantului diferindu-i jurământul estimatoriu, că nu-l va crede decât până la suma de 10.000.

Om conștiincios, reclamantul se simte jignit de această neîncredere anticipată, se simte compromis pe nedrept în mod public atât în cinstea sa, cât și în sen-

timentele sale religioase, și refuză să pună mâna pe Sf. Cruce, odată ce e prevenit că nu va fi crezut.

Acțiunea sa dreaptă se respinge și judecătorul, supărat prin acest refuz, îl mai condamnă la o sumă frumușică de cheltueli de judecată în favoarea pârâtului care, primind acest cadou neașteptat, ajunge la concluzie că și un servitor-hoț poate fi de folos.

De aci nu rezultă că trebuie lăsată eatinsă prima parte a art. 1222, abrogând partea a doua, adică să se acorde deplină credință jurământului estimatoriu al reclamantului, — în majoritatea covârșitoare a cazurilor pretențiunile excesive ale reclamantului vor rămânea excesive și după prestarea jurământului.

Din cele sus expuse rezultă că trebuie abrogat întreg art. 1222 despre jurământul estimatoriu, împreună cu cele trei articole precedente cari tratează despre jurământul supletoriu propriu-zis, — cu alte cuvinte, trebuie abrogat în întregime paragr. 2 de sub secțiunea V intitulat: „Despre jurământul dat din oficiu“, făcând o modificare respectivă în redacția art. 1207 c. c. în sensul să se prevadă nu două specii de jurământ: cel decizoriu și cel dat din oficiu, ci una singură; jurământul decizoriu.

În ce privește cazurile vizate de art. 1222 c. c., când acțiunea în fond e dovedită, rămânând nestabilită numai valoarea lucrului care nu poate fi restituit în natură, și când nici una din părțile litigante nu recurge la jurământul litis-decizoriu, — pentru ca în aceste cazuri să nu fie respinsă, pur și simpl'u, prin aplicațiunea art. 1169 c. c., o acțiune dreaptă și dovedită în fond, s'ar putea crea un articol special prin care stabilirea valorii să fie lăsată la aprecierea suverană a judecătorului, pe cale de presumpțiuni trase din toate cercetările și investigațiunile posibile în speță.

Cred însă că nici nu există nevoie absolută de un text de lege special, întrucât doctrina și jurisprudența, în interpretarea dispozițiilor art. 998-1000 și 1198 c. c., admit, în mod unanim și constant, dreptul suveran al judecătorului la aprecierea quantumului despăgubirii'or pe cale de presumpțiuni bazate pe diferite fapte și împrejurări.

I. CHERNES
Avocat

RECENZIE

Florian Porescu. *Regimul Internațional al Proprietății Industriale.* (Editura Curierul Judiciar 1928)

de ION V. GRUIA

Domnul avocat FLORIAN PORESCU, doctor în drept și laureat al Facultății Juridice din București, expune în lucrarea cu titlul de mai sus, o chestiune cu multiple aplicațiuni în practică, cu aprinse și necurmte controversate în Dreptul popoarelor cu tradiție, cu multe domenii nestrăbătute sau confuze în doctrina foarte restrânsă — aproape inexistentă — a țării noastre și cu legislațiunea incompletă. D-sa o examinează cu o deosebită metodă științifică, cu multă claritate, cu un bogat material de doctrină și jurisprudență străună și română bine coordonat, pentruca lucrarea să apară reprezentând o sintetică reflecțiune serioasă a chestiunii și un sistem de gândire personală în materie.

Scrisă într'un stil curgător, lipsit de artificialitate și vestmânt greoi, ea conține de sigur primul început al studiului legislației noastre de proprietate industrială și deci o realizare a chestiunii, pe care o dorim întregă.

Ne simim să înfățișăm în câteva rânduri reflecțiunile d-sale,

gândind că vom îndrepta pe cuitor către însăși lucrarea autorului.

Noțiunea proprietății industriale — noțiune juridică de dată recentă — s'a dezvoltat sub imperiul interdependenței industriale, care poruncește ca un fabricant sau comerciant să fie protejat nu numai în lăuntrul țării sale, ci și peste graniță, căci fără o convențiune internațională cele mai bune legi asupra brevetelor sau mărcilor își pierd o apreciabilă parte din eficacitatea lor. Din această nevoie au purces „Convențiunea Internațională pentru protecția proprietății industriale” din 1883 de la Paris. Aranjamentul internațional de la Madrid din 1891, privitor la reprimarea falselor indicațiuni de proveniență a mărfurilor și altul relativ la înregistrarea internațională a mărcilor de fabrică sau de comerț și ultimul Aranjament privitor la restaurarea sau restabilirea drepturilor de proprietate industrială, atinse de războiul mondial din 1920 de la Berna. Prin Decretul Regal Nr. 2641 din „Monitorul Oficial” din 17 Iunie 1920 și prin ratificarea și promulgarea lui prin legea publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 197 din 10 Sept. 1924, România a aderat la aceste aranjamente internaționale, afară de primul aranjament din Madrid la care nu a aderat.

Autorul crede că apariția tardivă a noțiunei proprietății intelectuale și industriale stă în faptul, că mintea omenească a rezistat mult timp ideii, că drepturile să aibă ca obiect concepțiuni intelectuale. Examinând problema naturii dreptului de proprietate industrială, autorul trece în revistă teoria acelorora cari îl asemeiesc unui adevărat drept de proprietate, care-și găsește fundamentul său în dreptul natural, sau de pseudo proprietate, pe care o respinge; critică și înlătură deasemeni teoria după care proprietatea industrială n'ar fi decât o creață contra uzurpatorilor născută ex delicto; expune, apoi, teoria inutilă a lui Ed. Picard, după care proprietatea industrială ar fi un drept de o natură nouă, decurgând dintr'o producție spirituală; autorul opinează că dintr'un acord între interesul inventatorilor de pildă și interesul social s'a născut ideea juridică a proprietății industriale; așa dar, noțiunea aceasta ar fi — în părerea sa personală — de natură pur contractuală. În orice caz, teoria generală a dreptului de proprietate intelectuală e mult departe de a-și fi găsit forma ei definitivă; în stadiul actual legislativ al tuturor statelor, invențiunile pur științifice nu se bucură de protecția legală.

Un anteproiect de convențiune internațională pentru recunoașterea unui drept de proprietate în favoarea autorilor de descoperiri științifice s'a adoptat de comisiunea de cooperare intelectuală de pe lângă Societatea Națiunilor.

Regimul juridic internațional al proprietății industriale plutește într'o incertitudine cauzată în prim rând de înseși imperfecțiunea dreptului internațional privat; legea unei țări instituiind și organizând un drept oarecare, trei sunt problemele distincte la care trebuie să răspundă disciplina dreptului internațional privat și anume: a) dacă străinii pot să se bucure de avantajele unui drept nou instituit; b) în caz afirmativ care din legiuri vor regula aceste drepturi? Legea ce a făcut concesiunea străinilor, legea națională, legea unde străinul și-a stabilit domiciliul sau stabilimentul comercial, sau care lege?; c) și în sfârșit, ultima problemă o formează chestiunea relativă la întinderea în spațiu a efectelor drepturilor legiim achiziționate.

Studiul internațional al chestiunei cuprinde în realitate studiul aprofundat al Convențiunei Internaționale din Paris 1883; planul de cercetare al lucrării propus este, în prealabil, studiul legii asupra brevetelor de invențiune din 17 Ianuarie 1906, legea asupra mărcilor de fabrică sau de comerț din 15 Aprilie 1879, legea asupra firmelor din 18 Martie 1883 modificată în 6 Iunie 1913, precum și regimul legal al tuturor celorlalte ramuri nelegiferate încă în mod special.

Examinând în prima parte, dreptul comun străinilor, decurgând din legile noastre naționale asupra proprietății industriale, autorul statornicește în prealabil și în prim rând, că

deși dreptul comun și-a pierdut o însemnată parte din importanța sa odată cu apariția convențiunilor, totuși autoritatea lui a rămas întreagă în chestiunile ce nu au fost statuate prin acte internaționale, prezintă mai multă precizie și apoi sunt state care n'au aderat la aceste convențiuni: Grecia, Turcia, etc.; în al doilea rând este unica materie juridică în care străinii fără osebite sunt pe de-a 'ntregul asimilați naționaliilor: în materie de brevete, în deosebi, în materie de mărci de fabrică mai puțin; lucrul este explicabil deoarece s'a încercat pe această cale, crearea unei conveniențe ispititoare și a unui regim favorabil.

Autorul examinează în cap. I drepturile străinilor în România în materie de brevete; art. 1 din legea brevetelor, produs, după părerea autorului, al expansiunii în România a industriei armamentului german, statornicind principiul, că orice persoană, deci orice străin, poate, cu îndeplinirea formalităților legii, obține un brevet în România, a ridicat obiecțiuni îndârjite, mai ales pe terenul politico-diplomatic. Adversarii acestui sistem, arată pe larg toate inconvenientele economice ce decurg din el. Autorul respinge aceste critici și documentează utilitatea principiului asimilării. De altfel astăzi mai toate statele de pe glob, și-au făcut un punct de onoare în a înscrie acest principiu în legile lor. Mai mult decât atât — spre deosebire de ceea ce întâmplă în materia mărcilor — în ramura de față nu se cere nici măcar condițiunea reciprocității diplomatice.

Autorul pentru o mai bună sistematizare — împarte pe brevetați în două mari categorii: prima este aceea a celor ce-și brevetează invențiunea lor pentru prima dată în România, iar a doua aceea a celor ce și-au brevetat în străinătate invențiunea și nu fac decât s'o importe în România.

În studiul primei categorii se atacă problema economico-juridică a diverselor legi, ce au înscris principiul exploatării obligatorii a brevetului, după care neexploatarea lui într'un termen anumit, atrage nulitatea. Doctriarii și economiștii resping acest sistem, propunând în schimb sistemul licențelor obligatorii după care, neexploatarea unui brevet într'un anumit termen îndreptățește autoritatea respectivă a ceda exploatarea brevetului terților în schimbul unei revedențe în folosul autorului brevetat.

Autorul crede, că rău a făcut legiuitorul nostru, aplicând principiul obligativității exploatării în termenii cei mai severi, cu atât mai mult cu cât lipsa mijloacelor noastre tehnice era de domeniul evidentei.

De altmintrelea, aderarea noastră la convențiunea internațională care prin art. 5 decide, că nulitatea brevetului nu se va pronunța în cazurile când brevetatul justifică cauzele inacțiunii sale, adeverește acest sistem. Autorul critică dispozițiunile art. 9, care dă în competența directă și exclusivă a organelor administrative judecarea cauzelor de neexploatare și propune imediată lui modificare. De asemenea opiniază că licențele obligatorii par a fi instituița viitorului, ce se va substitui obligativității irigide de exploatare efectivă sub sancțiunea anulării brevetului.

Autorul examinează în al doilea rând — după cum am arătat mai sus — condițiunea străinului care solicită în România un brevet, după ce în prealabil a fost brevetat în străinătate; legea noastră în art. 2 și 34 nu face nici o distincțiune între național și străin; brevetele acordate în asemenea împrejurare legea noastră le numește brevete de importatiune întrucât ele nu constituiesc o idee nouă, ci sunt o prelungire autorizată de autoritatea noastră a primului brevet obținut în străinătate.

Totuși expresiunea brevet de importatiune este, realmente, un eufemism al furtului industrial; de aceea pare mai potrivită expresiunea brevet de confirmare, brevet de introducere sau brevet străin.

Legea noastră nu îngăduie existența brevetelor de importatiune aduse din străinătate și cerute de persoane altele decât inventatorii sau îndrituiții lor.

Mai departe autorul, examinând condițiunea noutății la brevetele de importatiune, constată că faptul de a obține un brevet în statele străine, ce au organizată publicitatea invențiilor, constituie în majoritatea cazurilor o piedică de neînălțur în obținerea unui brevet de importatiune atât în Franța, cât și în toate statele ce au copiat telle quelle disp. art. 31 fr. pentru aceeași invențiune.

Jurisprudența franceză s'a arătat riguroasă asupra acestui punct. Legiuitorul nostru a înscris principiul priorității în art. 34, din lege, după care titularul unui brevet obținut în străinătate poate obține un brevet de importatiune în România cu îndeplinirea unei singure condiții speciale, aceea de a cere acest brevet în cel mult șase luni dela data obținerii primului brevet în străinătate; brevetul român va marca efectele sale cu retroactivitate până la data celui brevet străin.

Autorul examinează într-o secțiune distinctă durata brevetului de importatiune, care este durată fixată de legea străină a brevetului, care în nici un caz nu poate excede durată legală a brevetelor de invențiune din țara în care brevetul a fost importat.

În capitolul II, intitulat „Drepturile streinilor în materie de mărci de fabrică sau de comerț după legea română”. autorul învederează că protecțiunea industriașilor și comercianților din țări străine a fost organizată prin legi, convențiuni consulare sau diplomatice și internaționale. Cercetând, în temeiul art. 10 și 11 din legea mărcilor de fabrică sau de comerț, cari sunt străinii cari se pot prevala de beneficiile legii, distinge două categorii: a) streinii cari posedă în România stabilimente de industrie sau de comerț și b) streinii cari având stabilimentele lor în țări streine, beneficiază de reciprocitatea diplomatică. Se pare că legiuitorul protejează mai degrabă stabilimentele însăși, decât pe titularii lor. Cu privire la categoria streinilor posesori de stabilimente în România, legea îi pune pe picior de egalitate cu comercianții și industriașii români, adică prin aplicarea aceluiași principiu al asimilării din materia brevetelor.

Pentru streinii posesori de stabilimente industriale și comerciale, în afara României, legiuitorul nostru cere condiția reciprocității diplomatice, fără reciprocitate legislativă pe care o cere legea franceză, pe care autorul o găsește bună pentru epoca când s'a legiferat. Astăzi această protecțiune răspunzând unui interes general, autorul opinează să dispară această condițiune.

După interpretările jurisprudenței franceze, întrebuintarea exclusivă nu este asigurată de legea mărcilor decât acelor străini, cari pot invoca reciprocitatea chiar din momentul introducerii mărcii pe teritoriul statului străin. Doctrina nu împărtășește această părere întrucât interesul legitim al titularului mărcii străine reclamă, a nu se atribui dreptul lui pe căi legale altora, cari l'au dobândit prin fraudă și contra căroră el a fost nepuțincios să reacționeze la timp. Sunt unele legi cari interzic întrebuintarea unor anumite semne, embleme sau mărci caracteristice; importatorul unei mărci străine trebuie să se conformeze atât legii sale de origină, cât și cu legea țării unde dorește să-și introducă marca.

Prin noutatea mărcilor se înțelege o noutate relativă, specificitatea mărcii. Ceea ce cere legiuitorul este ca:

a) marea aleasă să nu fie încă proprietatea exclusivă a unui alt negustor sau industriaș și b) nici să nu fie căzută în domeniul public, unde poate fi întrebuintată de oricine.

Autorul examinând depunerea mărcilor și dificultățile cari se ivesc în această operațiune, crede că deponentul strein nu trebuie să facă dovada că acea marcă se află depusă în țara lui streină; mai evidențiază apoi dispozițiunea art. 4 sfatornicind principiul că proprietatea mărcii e relativă și se întinde numai la mărfurile de aceeași natură.

În cap. III autorul examinează drepturile streinilor în materie de firme și embleme după legea română. Purcezând dela distincțiunea juridică între firma comercială și emblemă, autorul constată că legea din 1884 a confundat aceste noțiuni; juris-

prudența și doctrina sunt dominate de aceeași confuzie. O firmă poate să se confunde adesea cu o marcă; când ca atare este depusă, îi vom aplica toate regulile legii mărcilor. Când firma se va confunda cu emblema, îi vom aplica regulile speciale emblemelor. Uzurparea firmei și a emblemei este prevăzută de art. 6 din legea mărcilor de fabrică; însă legea firmelor nu prevede sancțiunea uzurpării, iar autorul respinge părerea acelor cari cred să extindă sancțiunile legii mărcilor de fabrică la firme și embleme. Ori decât ori însă o uzurpare a firmei întrunește elementele fie ale delictului de fals, fie mai ales ale delictului de înșelăciune, nici o îndoială nu încapă că se vor aplica sancțiunile delictelor respective. În materia emblemelor, este mai greu de presupus că uzurparea lor ar putea împrumută aspectul vre-unui delict de drept comun.

În Franța, doctrina susține că și străinilor trebuie să li se acorde protecția contra abuzurilor ilicite, la care ar da naștere uzurparea firmelor lor. Jurisprudența franceză pe considerațiunea, că garanția ce acordă legea numelui comercial e organizată numai în favoarea industriei naționale, respinge părerea doctrinei franceze. La noi, autorul pe temeiul art. 11 din cod. civ. cum și pe temeiul că legea este de ordine publică, se alătură păreri susținute de doctrina franceză. În ceea ce privește obligațiunile și condițiunile la cari sunt supuși streinii, ele vor fi, fără nici o restricțiune acele înscrise în legea noastră pentru români. O obligațiune esențială este aceea a înscrierii firmei și emblemei în reg. trib. circumscripțiunei unde se stabilește sediul comercial; înscrierea emblemei este atributivă și nu declarativă de proprietate spre deosebire de ceea ce întâmplă în materia mărcilor. Tribunalul e ținut în prealabil să cerceteze realitatea firmei și noutatea emblemei. Prin realitatea firmei se înțelege faptul înscrierii ei pentru întâia oară, iar prin noutatea emblemei înseamnă că ea să nu mai fie întrebuintată în localitate, de un alt comerciant. Autorul examinează apoi procedura înscrierii firmei, observând că noutatea emblemei trebuie înțeleasă în raport cu toate branșele de comerț din localitate și nu numai pentru felul comerțului pentru care a fost deschis așezământul, iarăși, spre deosebire de mărcile de fabrică. Anterioritatea depozitului emblemei și îndeplinirea formalităților constituie o prezumție juris de jure că emblema aparține celui ce a înscris-o.

Autorul examinează într-o secțiune deosebită repressiunea falselor indicațiuni de proveniență a mărfurilor, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 25 din legea mărcilor și insistând, deosebit, asupra indicațiunei frauduloase a localității unei fabrici din România. Două elemente se cer pentru ca această fraudă să cadă sub prevederile art. 25 din legea mărcilor și anume: intențiunea frauduloasă a introducătorului mărfurilor și indicațiunea falsă să fie de natură a induce în eroare publicul românesc. Sancțiunile falsei indicațiuni de proveniență sunt anume, că produsele sunt excluse de la import, din tranzit și din întreprindere; ele pot fi urmărite în orice loc s'ar afla de către direcția vamilor; aceasta nu înlătură întru nimic aplicarea pedepselor prevăzute de cod. pen. Autorul crede că dispozițiunile art. 25 se referă numai la indicațiunile fabricilor românești.

Într-o secțiune deosebită, autorul se ocupă de desenele de fabrică, modele industriale și de utilitate definindu-le; autorul examinând chestiunea dacă această ramură a proprietății industriale — nelegiferată încă la noi — nu ar putea fi încadrată și protejată cu vre-un text de lege deja existent, observă că părțile interesate, autorii desenelor sau modelelor industriale au considerat operile lor fie ca adevărate invențiuni, și le-au depus la serviciul brevetelor, ori le-au considerat ca opere de artă pură și s'au refugiat sub protecția legii asupra proprietății literare și artistice. Autorul critică ambele aceste tendințe și opinează că totuși uzurparea unor asemenea desene și modele nu rămâne în afara oricărei sancțiuni, ceea ce este cert, e că un atare uzurparto, e ținut răspunzător pe baza principiilor generale cuprinse în art. 998 și 999 cod. civ., de daunele cauzate autorului modelului sau desenului în discu-

flune; sau în cazul când o atare uzurpare ar lua un caracter grav, săvârșită cu intențiune frauduloasă, atunci când modelul sau desenul contrafăcut era de notorietate publică, creațiunea exclusivă și personală a cuiva, atunci se va aplica art. 339—341 cod. pen. În ceea ce privește modelele de utilitate, autorul opinează că li se aplică legea brevetelor de invențiune.

Într'o altă secțiune autorul examinează protecțiunea timporară pe timpul expozițiilor naționale sau internaționale.

În cap. V, ultim, intitulat „contrafacerea și concurența nelegală”, autorul începe prin a examina unele chestiuni de contrafacere privite din punct de vedere internațional cari în practică nu dau loc la probleme prea dificile; natura lor e dominată de principiul teritorialității din care decurge principiul, că toate faptele de contrafacere săvârșite pe teritoriul românesc cad sub sancțiunile legilor române, indiferent fie referitor la partea lezată, fie referitor la delicvent; faptele de uzurpare consumate pe teritoriul statelor străine nu cad sub aplicatiunea legilor române decât în limitele stricte ale codului penal. art. 4 al. 2 cod. pen. și art. 5 al. 1; autorul crede că regimul de recinrocitate sub care ar conveni două state nu e suficient pentru exercitarea acțiunii de contrafacere într'unul din state pentru fapte săvârșite pe teritoriul celuilalt stat. În ceea ce privește acțiunile civile în despăgubire, conf. art. 13 cod. civ., un industriaș sau comerciant român poate oricând pe temeiul art. 998 și urm. cod. civ. să acționeze.

Într'o ultimă secțiune, tratând despre drepturile străinilor în materie de concurență nelegală sau ilicită dădu lezile române, autorul distinge la început că contrafacerile se referă la materiile special legiferate (brevete, mărci) și a căror uzurpare e ridicată de legiuitor la rang de delict speciale și prevăzute ca atare cu pedense proprii; concurența nelegală se referă la orice fapt fraudulos, menit să atragă cliențela altuia, fie prin discreditarea, fie prin confuziunea provocată asupra mărcilor sau asupra stabilimentului victimei, care încearcă astfel o dăună. Sunt cazuri în care cel ce practică o concurență dăunătoare altuia poate fi de bună credință. În atari cazuri ne aflăm în fata a ceea ce doctrina a botezat concurența ilicită, căreia i se aplică art. 999 cod. civil.

Lucrarea mai prezintă și o a doua parte în care autorul expune într'o privire de ansamblu cum se ogîndesc problemele de drept studiate în prima parte a lucrării, mai sus arătate, în lumina tratatelor diplomatice și consulare semnate de România, în parte cu diferite state. Autorul documentează în această secțiune că, în materie de brevete principiile fundamentale ce rezidă la baza diverselor sisteme legislative ale diferitelor state, fiind complet diferite, nu s'a așms pe această cale, a convențiilor particulare, la statornicirea unui minimum de norme unitare care să reglementeze această ramură a proprietății industriale în raporturile ei internaționale. Aceeasi observațiune o face autorul și cu privire la numele și firmele comerciale. Pe câtă vreme în materia mărcilor de fabrică, — desi diferitele legi naționale prezintă importante deosebiri, în amănunte însă — s'a statornicit un regim unitar, s'a aluns la fixarea unui statut personal al mărcii de fabrică, cu care circula în diversele state unde este importată.

Într'un capitol final al acestei a doua părți, autorul revine asupra problemei admisibilității străinilor la exercitiul acțiunilor în concurență nelegală, cu noi argumente deduse din textul convențiilor de proprietate industrială, la care autorul adaugă și un considerent care ni se pare determinant și anume acela tras din tratatele generale de comerț, prin care se asigură cetățenilor unui stat strein beneficiul tuturor privilegiilor și avantajelor de cari se bucură naționalii noștri. Or, dacă s'ar tăgădui posibilitatea acestei acțiuni streinilor, nu ar echivala aceasta cu o violare a garanțiilor de mai sus, acordate străinilor prin tratatele de comerț respective? Și aceasta cu atât mai mult temei, cu cât acel tratat ar conține și clauza națiunii cele mai favorizate.

Lucrarea examinată în rezumatul de mai sus, prezintă re-

zolvări la probleme importante și numai lectura în întregime a lucrării poate da cetitorului posibilitatea cunoașterii interesantei argumentări, erudițiunii în materie și spiritului științific care caracterizează pe autor.

Cea de a treia parte anunțată în deosebit volum, ne îndrătuiește să punem aceleași așteptări, cari rees din munca, cunoștințele bogate și spiritul critic dovedite de domnul FLORIAN PORESCU în lucrarea de față.

ION V. GRUIA,
Avocat

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 14 Martie 1927

Președinția d. lui GH. V BUZDUGAN Prim-președinte
Maria și G. Pleșoianu cu Ion Stroe și alții
Decizia No. 688 *)

Intervenție. Interes legitim, născut și actual. Există și în cazul când pericolul este eventual. Art. 247 pr. civilă.

Acte dotale. Transcrierea lor la domiciliul soțului, a fost numai suspendată prin legea măsurilor excepționale și legea dela 20 Decembrie 1916. Art. 60 și 1248 c. c. și art. 710 pr. c.

1) Interesul legitim, născut și actual, pe temeiul căruia legea de pr. c. prin art. 247, acordă terților dreptul de a interveni într'un proces pentru recunoașterea drepturilor lor și a părților litigante, este pe deplin justificat chiar în cazul când pericolul pentru acești intervenienți ar fi eventual.

2) Legea măsurilor excepționale din 1914, care prin art. 3 suspendă în timpul mobilizării obligațiunea transcrierii actelor dotale și legea dela 20 Decembrie 1916, care atribuie Tribunalului din teritoriul liber, unde părțile își aveau reședința, competența în materie grațioasă, deci și dreptul de a autentifica și transcrie actele dotale, coexistă și se completează una prin alta. Prin aceste legi nu s'a ridicat soților dotali obligația ca la încetarea cauzei de suspensiune, să transcrie, la domiciliul soțului, conf. art. 710 pr. c., actul lor dotal, pentru a conserva față de terți, caracterul dotal al averii adusă de soție ca zestre.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l Const. St. Mladoveanu pe d-l av. Otulescu în susținerea intervenției făcută de Ion Stroe și pe d-l av. I. Micescu în combateri și

Deliberând

Considerând că, interesul legitim, născut și actual, pe temeiul căruia legea de procedură civilă, prin art. 247, acordă terților dreptul de a interveni într'un proces, pentru recunoașterea drepturilor lor, și ale părților litigante, este pe deplin justificat chiar în cazul când pericolul pentru acești intervenienți ar fi eventual;

Că, în speță desi acțiunea poartă asupra anulării actului de vânzare dintre recurenți și inumatul Ion Stroe, iar sentința eventuală obținută de recurenți nu ar putea fi opozabilă, cu autoritate de lucru judecat, — intervenientului, care n'a figurat în proces, — este însă cert că, pe temeiul acestei sentințe recurenții pot intenta intervenientului acțiunea în revendicarea bunului cumpărat de dânsul, și desi chestiunea rezolvată prin acea hotărâre se repune în discuțiune, totuși întrucât

1) Data după divergență.

prin ea se consacră o soluțiune protivnică interesului intervenientului și are necontestabil o autoritate morală în cauză, trebuie recunoscut intervenientului dreptul de a preveni, pe această cale o soluțiune ce ar prejudeca asupra acestei cereri ulterioare de revendicare.

Pentru aceste motive constată că, cererea de intervenție este admisibilă;

În urma acestora s'a ascultat d-l av. I. Micescu și Em. Otulescu în desvoltarea și combaterea motivelor de casare cu cheltueli.

Curtea,

Asupra recursului de față.

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

„I. Violarea art. 1248 din codul civil combinat cu 710 din procedura civilă, combinat cu 1, 2, 4 și 5 din legea din 20 Decembrie 1916 Greșită interpretare și aplicare a art. 3 din legea măsurilor excepționale din 24 Decembrie 1914 și exces de putere.

„Prin acțiunea respinsă de Tribunal care făcea și obiectul apelului respins de Curte prin deciziunea atacată cu recurs, cerem anularea actului de vânzare intervenit între subsemnații și d-l Ion Stroe, aut. la Nr. 1610 din 20 Noembrie 1920 de trib. Vâlcea s. I-a, pentru motivul că obiectul vânzării făcea parte din dota imobiliară ce subsemnata soție îmi constituise singură prin actul dotal aut. de Trib. Iași și transcris la acelaș Trib. în timpul războiului, întrucât soțul meu era mobilizat ca ofițer de rezervă, și am îndeplinit toate formalitățile cerute regimului dotal la Trib. Iași, conform art. 1 din legea din 20 Decembrie 1916.

„Curtea de Apel, după ce constată exacte toate împrejurările de fapt și anume: că pământul vândut d-lui Ion Stroe face parte din moșia Căzănești ce mi-am constituit dotă prin act dotal autentificat și înscris în registrul special de foi dotale la Trib. Iași, unde soțul meu își avea domiciliul în timpul războiului, ca ofițer de rezervă mobilizat, — îmi respinge apelul și confirmă sentința Tribunalului care mi-a respins acțiunea în anulare, pe motiv că deși am îndeplinit formalitatea autentificării actului dotal la domiciliul de atunci al soțului meu și am efectuat transcrierea aceluiaș act în registrul special de foi dotale, la acelaș Tribunal, pe temeiul art. 1 al legii din 20 Decembrie 1916, care atribuie competența Tribunalului din teritoriul ocupat în materie grațioasă. Tribunalul din Moldova, totuși nu pot beneficia de consecințele inalienabilității dotale, întrucât în conformitate cu dispozițiunile art. 3 al legii măsurilor excepționale din 24 Decembrie 1914, trebuia să îndeplinesc formalitatea transcripției ulterior căsătoriei și în registrul special de foi dotale, al tribunalului Vâlcea, unde soțul meu își avusese domiciliul după căsătorie și după încetarea războiului. Argumentând că necesitatea de a transcrie la acest ultim domiciliu fusese numai suspendată în virtutea art. 3 al legii din 24 Decembrie 1914 și 20 Decembrie 1916, coexistând legea mai veche a măsurilor excepționale din 1914 derogat la legea mai nouă din 20 Decembrie 1916.

„Instanța de fond mai argumentând—spre deosebire de tribunal—că netranscrierea actului dotal în registrul de mutațiune conf. art. 712 din procedura civilă, nu răpește imobilului în chestiune caracterul dotalității, întrucât dota fiind constituită de mine soția, nu era mutațiune și ca atare nu era necesară transcrierea în registrul de mutațiune.

„Judecând astfel deciziunea atacată cu recurs violează mai întâi dispozițiunile art. 710 din procedura civilă, după care autentificarea și transcrierea actului de căsătorie, trebuiesc cerute și obținute înainte de celebrarea căsătoriei la domiciliul soțului, formalitate care fiind îndeplinită în cazul de față, în virtutea legii din 20 Decembrie 1916 art. 1 la Tribunalul de Iași, unde se constată că soțul meu avea domiciliul ca militar mobilizat și zisul tribunal competența în virtutea dis-

poziției aceluiași text de lege, totul era îndeplinit în regulă pentru ca imobilul dotal să fie cărmuit de dispozițiile art. 1248 c. c. și numai prin exces de putere și violarea susmenționatele texte de lege, instanța de fond ne refuză consecințele dotalității și inalienabilității.

„Curtea de fond odată cu violarea susmenționatele texte de lege, mai comite un exces de putere și o greșită interpretare și aplicare a art. 3 al legii din 24 Decembrie 1914, întrucât de și legea din 20 Decembrie 1916 este ulterioară celei din 1914 și ca atare cea din 1914, este mai veche, nu poate fi considerată că derogă e acea mai nouă, că am îndeplinit formalitățile legii sub imperiul căreia am făcut actul dotal — adică aceia din 20 Decembrie 1916 — ne anulează efectele lui sub cuvânt că nu am îndeplinit și transcripția unei legi anterioare și anume art. 3 din legea din 24 Decembrie 1914, care amână formalitatea transcripției la anume cazuri, deși art. 5 al legii ulterioare din 20 Decembrie 1916, este categoric, că în tot timpul aplicării acestei legi, toate legile contrarii ei sunt și rămân suspendate.

„Aplicându-ne legea din 24 Decembrie 1914, care era suspendată în virtutea art. 5 al legii din 20 Decembrie 1916, sub imperiul căreia am făcut actul dotal. Curtea interpretă și aplică greșit art. 3 al legii din 24 Decembrie 1914 și violează odată cu art. 5 al legii din 20 Decembrie 1916 și dispozițiile art. 710 din pr. civilă, obligându-ne să facem o formalitate de transcripție la Trib. Vâlcea, pe care art. 1 din legea din 20 Decembrie 1916, ne împune să facem la Iași, ceea ce revenea a impune formalitatea transcripției nu înainte de celebrarea căsătoriei, adică cu manifesta călcare a dispozițiilor art. 710 din proc. civ.”.

Având în vedere decizia supusă recursului din care rezultă că, recurenții, căsătorindu-se la Iași în timpul războiului, soția și-a constituit dotă moșia Căzănești din jud. Vâlcea, iar actul dotal a fost autentificat Trib. Iași și transcris în registrul de foi dotale, unde soțul își avea atunci reședința ca ofițer de rezervă mobilizat.

Că, după înapoierea lor la domiciliul soțului, în R. Vâlcea, dânsii au vândut intimatului Ion Stroe, la 20 Noembrie 1920, un teren din moșia dotală; că, posterior, au cerut anularea vânzării pe motivul că moșia fusese constituită dotă, iar actul făcut la Iași, în timpul războiului, fiind întocmit cu îndeplinirea tuturor formalităților prevăzute de legile excepționale, este opozabil intimatului cumpărător.

Că, această acțiune a fost respinsă de Curtea de Craiova prin decizia dedusă astăzi în recurs.

Având în vedere că, pentru a decide astfel Curtea de Apel, constată în fapt că, după întoarcerea recurenților la domiciliul soțului, dânsii nu au transcris în registrul de foi dotale al aceluia tribunal actul lor dotal; că, motivează această instanță neîndeplinirea acestei formalități, ridică bunului, constituit dotă, caracterul de dotalitate față de terții, întrucât legea măsurilor excepționale din 1914 prin ar. 3 și 4 a suspendat numai pe timpul războiului, pentru cei mobilizați obligațiunea transcripției actelor dotale, la Trib. domiciliului soțului, iar art. 1 legea dela 20 Decembrie 1916, autorizând pe aceste acte, să poată fi autentificate în teritoriul neocupat, iar reședința soțului, prin aceasta nu a abrogat dispozițiunile din dreptul comun și nici suspendarea prevăzută de legea măsurilor excepționale și ca atare soții erau obligați, pentru a putea opune terților dotalitate moșiei în dispozițiune, să se conformeze cerințelor din dreptul comun și să transcrie actul lor dotal, după încetarea cauzei de suspensiune, în registrul de foi dotale al Trib. domiciliului soțului, ce nu se contestă că este la R.-Vâlcea:

Că, mai constată și motivează instanța de fond, acțiunea în anulare intentat de recurenți este neîntemeiată și din punctul de vedere că, intimatul Ioan Stroe a căzut cu ocazia cumpărării, într-o eroare invincibilă, toate împrejurările de fapt fiind natură a-l face să creadă că, moșia recurenței este parafernala, iar aceste împrejurări sunt: actul dotal nu era autentificat și nici transcris la Trib. Vâlcea; recurenții au lotizat moșia lor făcând și căi de comunicație din care cauză o serie întreagă de alți locuitori au cumpărat din aceste loturi socotindu-le ca avere parafernala;

Având în vedere că, prin primul motiv de casare se invoacă violarea art. 1248 c. c. com. cu art. 710 pr. civ. art. 1, 2, 4, și 5 legea dela 20 Decembrie 1916; greșită interpretare și aplicare a art. 3 legea măsurilor excepționale din 14 Decembrie 1914 și exces de putere.

Considerând că pentru conservarea față de terți a caracterului de bun dotal al averii constituită dotă, în cazul când femeia înzestrându-se singură nu are loc o transmisiune de proprietate, legea, după cum rezultă din art. 710 pr. civ., impune, ca unică măsură de publicitate, transcrierea acestor acte în registrul de foi dotale al Tribunalului domiciliului soțului; că, alegerea acestui domiciliu are de scop a fixa, pentru terți, — Tribunalul unde dâșii pot verifica drepturile soților în raport cu averea dotală.

Considerând că această măsură de publicitate determinată de lege, își are aplicațiune chiar în cazul când căsătoria urmează a fi celebrată la domiciliul soției, iar nu a soțului, cum și în acela când pe temeiul art. 60 c. c. această căsătorie urmează a avea loc la reședința pe care unul din ei a avut-o timp de 6 luni continuu într'altă comună, decât aceia a domiciliului său;

Considerând că, legea măsurilor excepționale din 1914, în vederea apărării intereselor celor mobilizați, între alte măsuri, suspendă prin art. 3, pe tot timpul mobilizării, obligațiunea transcrierii actelor pentru care dreptul comun impune transcripțiunea; că, dispoziția această din legea măsurilor excepționale având un caracter general, se plică la orice fel de transcripție deci și celor prevăzute de art. 710 pr. c., pentru actele dotale de afi trecute în registrul special al Tribunalului domiciliului soțului;

Că, legea dela 20 Decembrie 1916, atribuind Tribunalurilor din teritoriul liber, unde părțile își aveau reședința, competența în materie grațioasă, deci și dreptul de a autentifica și transcre actele dotale, pe care după dreptul comun art. 710 pr. c. îl are Tribunalul domiciliului soțului, prin aceasta nu a abrogat disp. din art. 3 legea din 1914 asupra măsurilor excepționale care suspendă, numai pe timpul războiului, transcripțiunea actelor dotale la Trib. domiciliului soțului, întrucât legea din 1916 nu cuprinde o dispoziție contrară legii din 1914 iar potrivit art. 5 legea din 1916, în timpul aplicării ei, limitată de legiuitor până la 1 luna după încheierea păcii, dispozițiile contrarii rămân numai suspendate, nefiind abrogate;

Că, astfel fiind, bine instanța de fond a decis că, dispozițiunea art. 3 și legea măsurilor excepționale și cele ale legii din 1916, coexistă complectându-se una prin alta și că prin urmare, la încetarea cauzei de suspensiune pe care legiuitorul a avut-o în vedere prin legile excepționale din 1914 și 1916, recurenții, pentru a păstra față de terți caracterul dotal al averii constituită dotă, erau obligați a transcrie la domiciliul soțului actul lor dotal.

Considerând că, deși interesul general economic cere ca convențiunile matrimoniale să fie aduse la

cunoștința terților, prin transcriere, anterior celebrării căsătoriei, iar legiuitorul face aplicațiune acestui principiu prin art. 710 pr. c., nici o dispoziție de ordin constituțional, nu oprește însă pe legiuitor ca, pentru anume cazuri excepționale, să dispună ca această transcriere să aibă loc posterior căsătoriei, întrucât și interesul economic nu poate fi apărut decât în măsura posibilității, apreciată de legiuitor;

Că prin urmare, fiind constant că, transcrierea actului dotal al recurenților la Iași, nu poate fi opozabil terților, iar pentru a-i da această putere recurenții erau obligați a-l transcrie la Trib. Râmnic-Vâlcea la înapoierea lor, ceiace dâșii nu au făcut, este a se decide că, cu o exactă aplicare a principiilor legii, instanța de fond a decis că recurenții nu pot cere anularea vânzării pe motivul dotalității terenului vândut, acest caracter lipsind bunului respectiv în ce privește pe terți.

Că astfel fiind, motivul prim de casare devenind nefondat are a fi respins, iar prin respingerea lui devine inutilă discutarea motivului II, prin care se combatte soluția subsidiară a instanței de fond că, chiar în cazul când imobilul ar fi dotal, încă proprietarii nu pot cere, în speță, anularea actului lor,

Că, dar recursul fiind nefondat, urmează a se respinge.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. III

Audiența dela 24 Noembrie 1926

Prezidenția d-lui I. COANDĂ, Consilier

Jeana N. Andreescu cu Florea R. Pârlitescu

Jurnal No. 5940

Imobil dotal adjudecat prin licitație publică. Acțiune din partea femeii pentru anularea vânzării. Prescripție. Art. 525 și 568 pr. civ. și art. 1255 cod. civ.

Urmărirea silită a unui imobil dotal ipotecat în afara de prevederile codului civil poate fi atacată de soția dotală când creditorul urmăritor căruia i s'a adjudecat definitiv imobilul este însuși creditorul ipotecar.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Jeana N. Andreescu cu autorizația soțului său în contra sentinței civile cu Nr. 28 din 925. Tribunalul Teleorman s. II prin care i s'a respins acțiunea intentată împotriva pârâtului Florea R. Pârlitescu.

Văzând actele și lucrările din dosar și concluziunile orale și scrise ale părților.

Că în fapt, se constată că apelanta reclamantă a intentat acțiune pentru anularea actului de ipotecă autentificat la Nr. 98 din 907 și transcris la Nr. 7 din 907 de Tribunalul Teleorman, prin care act reclamanta se împrumutase dela intimat cu 5000 lei, ipotecând imobilul său dotal, precum și pentru anularea ordonanței de adjudecare Nr. 910/11 prin care acel imobil s'a adjudecat asupra intimatului, pentru neplata creanței ipotecare.

Că intimatul pârât a formulat o cerere reconvențională pentru plata sumei de Lei 200.000 și recunoașterea dreptului său de retenție până la achitarea sumei, în caz când s'ar admite acțiunea.

Că tribunalul a respins acțiunea admitând finele de neprimire invocat de pârâtul intimat, care susținea că acțiunea este inadmisibilă, pentru următoarele motive:

a) Reclamanta întrucât a figurat în instanța de urmărire, avea deschisă numai calea contestației prevăzută de art. 525 și 530 proced. civilă spre a opune dotalitatea imobilului ur-

mărit, cece n'a făcut, iar calea acțiunii principale, în baza art. 568 pr. civ., nu rămâne deschisă decât celor cari n'au luat parte la urmărire;

b) Că dreptul femeii de a cere anularea vânzării imobilului timp de 10 ani dela desfacerea căsătoriei, conform art. 1255 cod. civ., se referă numai la vânzările voluntare, iar nu și la cele silit, cum a fost în speță.

Având în vedere că după art. 1255 cod. civ., femeia are dreptul să facă să se revoace o înstrăinare a imobilului său dotal, consimțită în afară de cazurile excepționale prevăzute de art. 1250—1254 cod. civ. și această acțiune o poate exercita în curs de zece ani dela desfacerea căsătoriei sau separațiunii de patrimoniu.

Având în vedere că Curtea urmează să cerceteze, în prealabil, chestiunea de principiu, dacă urmărirea silită a unui imobil dotal ipotecat, în afară de prevederile codului civil, poate să fie atacată, pe cale de acțiune principală de soția dotală, când creditorul urmăritor, căruia i s'a adjudecat definitiv imobilul, este însuși creditorul ipotecar.

Considerând că dacă art. 525 pr. civ. prevede că orice opoziție în contra urmăririi imobilului, fie din partea debitorului, fie din partea unui terțiu pentru a se anulă urmărirea, trebuie să se facă cu cel puțin 20 zile înainte de ziua adjudecării provizorii, această dispoziție nu se poate opune femeii dotale, care conform art. 1255 c. civ., nu dobândește posibilitatea de a porni, în numele său propriu acțiunea în revocare, decât după desfacerea căsătoriei sau separația de patrimoniu.

Că tot astfel, nu i se poate opune nici prescripția de 5 ani, din momentul executării ordonanței de adjudecare prevăzută de art. 568 pr. civ., deoarece acest text dispune că prescripția de 5 ani curge și contra absenților, minorilor, interzișilor și celor puși sub consiliu judiciar, de unde urmează că această prescripție specială de 5 ani nu operează în contra femeii măritate, care rămâne supusă prevederilor art. 1255 cod. civil.

Considerând pe de altă parte, că adjudecatorul imobilului în chestiune fiind chiar creditorul urmăritor, el cunoaște vițiile titlului său și prin urmare interesul de a da siguranță tranzacțiilor imobiliare efectuate sub controlul justiției, interes care a motivat dispozițiile art. 525 și 568 pr. civ. nu mai subzistă; mai ales că în speță intimatul nu poate pretinde că ar fi fost victima unui dol din partea soților în sensul că i s'ar fi ascuns caracterul dotal al imobilului.

Considerând că motivul invocat de Tribunal că art. 1255 c. civ. s'ar referi numai la vânzări voluntare, iar nu și la cele silit, nu se sprijină nici pe textul legii și nici pe vreo rațiune care să justifice această deosebire.

Considerând că obligația generală de garanție prevăzută de art. 1337 c. civ. nu poate avea nici o explicațiune, în speță; unde avem o acțiune excepțională de revocațiune și chestiunea garanției de evicțiune s'ar putea discuta când, în afară de obligația de garanție prevăzută de lege, așa numită de drept, am avea o garanție de fapt, adică stipulată în mod special de femeie, ceiace nu este cazul în speță.

Că prin urmare acțiunea fiind în principiu admisibilă, apelul devine întemeiat.

Pentru aceste motive redactate de d. Consilier Al. Costin, admite în principiu apelul, etc.

(ss) C. Coandă, A. Lerescu, Al. Costin.

NOTA. — Temeiul de drept al acțiunii este art. 1255 cod. civ.

Curtea prin acest jurnal a rezolvat conflictul dintre art. 525 și 568 pr. civ. pe deoparte și art. 1255 cod. civ. pe de altă parte, și a făcut-o în favoarea femeii dotale, stabilindu-i dreptul de a face acțiune în anulare în timp de 10 ani după desfacerea căsătoriei, ori care ar fi fost situația ei în procesul de adjudecare.

În contra unei ordonanțe de adjudecare în timp de 5 ani se poate face, de acel care n'a fost prezinte în instanță, cerere de evicțiune, de resciziune, de nulitate a contractului prin care debitorul a devenit proprietarul imobilului adjudecat, etc. Art. 568 pr. civ. este categoric în acest sens și în concordanță cu textul art. 565 pr. civ., care declară imobilul adjudecat purgat numai *de orice privilegiu sau ipotecă*, indiferent dacă beneficiarul ar fi luat parte în instanță sau nu.

Pentru a se favoriza creditul public prin asigurarea dreptului de proprietate în mâna terților cari dobândesc bunuri prin adjudecarea la licitație publică, art. 568 pr. civ. a prescripție liberatorie de 5 ani în favoarea terțului achizitor. Această prescripție, spre deosebire de dreptul comun, curge și în contra nevarsnicilor, absenților, interzișilor și celor puși sub consiliu judiciar.

O singură excepțiune, și anume femeia dotală.

Rațiunea :

1) Fondul dotal fiind în timpul căsătoriei inalienabil, el este scos din comerț și în consecință imprescriptibil;

2) Femeia se găsește în imposibilitate de a porni vre-o acțiune cu privire la un imobil dotal, numai soțul având administrația (art. 1242 cod. civ.).

3) Situația femeii ar fi ireparabilă când căsătoria ar dura mai mult de cinci ani după executarea ordonanței de adjudecare, căci în acest caz după teoria Trib. Teleorman, prescripția a purgat imobilul adjudecat de orice evicțiune, nulitate, etc.;

4) Ar fi neechitabil ca neglijența soțului (dacă el nu acționează) să fie suportată de femeia dotală.

E logic că rămâne de aplicat în speța noastră prescripția din materie dotală instituită prin codul civil, singura cale ce rămâne adeseori femeii.

Desigur că normele de procedură — chiar mai noi — nu au știrbit drepturile recunoscute prin art. 1255 cod. civ.

De altfel art. 568 pr. civ. fiind o excepțiune dela dreptul comun, trebuie interpretat în mod restrictiv și prescripția instituită prin el nu poate curge decât în contra celor prevăzuți în acest text.

Tot în virtutea art. 1255 cod. civ. Curtea prin acest jurnal a decis că femeia dotală, chiar prezinte în instanță de adjudecare, tot poate cere anularea vânzării. Motivele sunt cele de mai sus.

Cu prilejul debaterilor textului de lege 568 pr. civ. în adunarea deputaților din 1900 ministrul Dissescu, autorul „Procedurii modificate“ răspunde la o întrebare a defunctului profesor Cantili :

„Bine înțeles însă cum am expus și mai sus, că în privința averilor dotale, această prescripție rămâne sub rânduelile codului civil. (Din debaterile Parlamentare, ed. oficială, pag. 627).

În sensul jurisprudenței ce adnotez, vezi Decizia C. de apel Constanța cu Nr. 40-926 (după casare). Cas. I dec. 317-924, în Dreptul nr. 26-925, și Cas. I, dec. din 27 Oct. 1924, în Dreptul nr. 20-925.

GEORGE SIMONIU
Avocat

TRIBUNALUL IFLOVSECTIA II-a COM.
Ședința dela 9 Noembrie 1927
Președinția d-lui St. STOENESCU, judecător
Sentința Comercială No. 1949

Gaj comercial. Exploatare de parcele petrolifere. Drept real mobilier. Instalațiuni, sonde, mașini, etc. Când pot fi gajate. Art. 52 și 235 din legea minelor.

Dreptul de concesiune decretat prin legea pentru consolidarea dreptului de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietățile particulare fiind un drept real imobiliar poate face obiectul unui gaj.

Instalațiunile, sondele, mașinile etc., sunt caracterizate imobile prin destinațiune numai când mina și concesiunea aparținând Statului sunt considerate ca fiind drepturi reale imobiliare și deci numai atunci nu pot face obiectul unui gaj.

Tribunalul,

Asupra contestațiunii de față, făcută cu petițiunea înreg. la Nr. 19051 din 921 de către Soc. Anon. „Venus”, în licitație, prin licitatorii V. Al. Miculescu și S. Reiss, în calitate de creditori emigratori ai a-lor Jean Goldfeld și Jgnace Fuchs, în contra vânzării gajului comercial, încuviințată prin ordonanțele Nr. 113, 771 și 7707 din 1927.

Având în vedere susunerile părților, desbaterile urmate, actele și lucrările dela dosar;

Având în vedere că, în rapt se constată că, între Banca Fortuna și a-nii Jean Goldfeld și Jgnace Fuchs a intervenit la 26 Februarie 1925 un contract de con-curent, până la concurența sumei de lei 1.000.000, garantat cu gaj; Că în baza acestei convențiuni și conform extrasului de cont legalizat, numiți datorează Băncii Fortuna, suma de lei 1.713.000; Că contractul de cont curent, expirând la 1 Februarie 1926, d-nii Jean Goldfeld și Jgnace Fuchs au garantat Băncii Fortuna zisul cont curent, prin constituirea în gaj a drepturilor mobiliare, prevăzute în actul de concesiune și arendare, autentificat de Judecătoria ocolului Câmpina, la Nr. 66 din 1924, constând în exploatarea unei parcele situate în comuna Bordeni în Doftănețul Sec, la Rupturi, în suprafață de un hectar și 100 metri pătrați și obiectele prevăzute în inventarul de exploatare, semnat de părți cum și sonda Nr. 1 de pe acest teren; Că deasemenea au mai gajat drepturile mobiliare prevăzute în actul de cesiune, autentificat de Trib. Ilfov, Secția Notariat, la Nr. 28243 din 921, asupra terenului de 1.000 m. p., situat în Comuna Bordeni, la locul numit Doftănețul Sec, proprietatea Maria Ion Tănase Costachie, împreună cu întregul inventar al sondei existente Nr. 8, semnat de părți, precum și întreaga cantitate de petrol, produsă în exploatarea sondelor Nr. 8 și 9, cu începere de la 1 Aprilie 1925;

Având în vedere că contestatorii și-au restrâns azi în instanță, contestațiunea numai asupra motivului prevăzut la punctul 3 din contestațiune, prin care susține că actul de gaj nu este valid, întrucât conform art. 52 din legea minelor, lucrurile gajate sunt imobile, renunțând la celelalte motive;

Având în vedere că deși prin art. 52 din legea minelor s'a prevăzut că, clădirile, mașinile, puțurile, sondele și alte lucrări anexe, instalate la suprafață sau subterane, sunt imobile, iar aparatele, uneltele și caii, servind la exploatare, sunt imobile prin destinațiune, totuși acest text nu-și are aplicațiunea în speță, deoarece prin art. 262 din aceeași lege, se prevede că raporturile dintre concesionarii proprietari, sau alte persoane, rămân supuse dreptului comun; Că acest text mai prevede că, dreptul de a exploata petrolul și ozocherita, pe proprietățile particulare, rămâne drept real mobil, potrivit legii de consolidare, până la reintrarea terenului în patrimoniul Statului;

Considerând că în speță, este vorba de concesiuni de terenuri petrolifere, a căror proprietate aparține unor persoane particulare, deoarece aceste terenuri nu au reintrat în proprietatea statului; Că dar legea aplicabilă în speță este aceea pentru regularea și consolidarea dreptului de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietățile particulare, din 1 Iunie 1913, care la art. 1 prevede că, dreptul concesionarului de a explora și exploata terenurile petrolifere ce i s'au dat sau i se vor da în concesiune de particulari, este un drept real mobil; iar art. 62 prevede că, concesiunile pentru exploatare de petrol și ozocherită pe terenurile particulare, când sunt conso-

litate, pot fi date în gaj; Că această lege mai prevede la art. 63 că acest gaj se constituie prin act scris, în care se va descrie cu deamănuntul situațiunea exploatărei, act care, se va transcrie, conform art. 728 bis, din codul de procedură civilă, fără a fi nevoie de luarea de către creditorul gajist în posesiune a obiectului dat în gaj.

Că, deasemenea, aceiași lege arată la art. 65 că vânzarea gajului pentru neîndeplinirea condițiilor contractului, se va face conform art. 482 și urm. din codul comercial, cu singura deosebire, că vânzarea se va efectua în sala ședințelor tribunalului, de către judecător, asistat de portărel;

Având în vedere că printre drepturile mobiliare gajate de debitorii urmăriți Jean Goldfeld și Jgnace Fuchs, Băncii Fortuna, se cuprind și toate obiectele mobile ce au servit acestora pentru exploatarea petrolului, aferente sondelor Nr. 1 și Nr. 8, de pe terenurile petrolifere concesdate, adică turnurile, mașinile, baracele, instalațiunile, uneltele și burlanele necesare exploatărei petrolului, ce sunt prevăzute în inventariile dela dosar;

Că, dacă, după cum rezultă din textele mai sus arătate, dreptul de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietățile particulare, este un drept real mobil, este dela sine înțeles ca toate accesoriile necesare unei asemenea exploatări, în speța lucrurilor prevăzute în inventarii și arătate mai sus, sunt deasemenea mobile, deoarece în drept, accesoriul urmează soarta principalului;

Că astfel fiind, contestațiunea de față este nefondată și cată a fi respinsă ca atare.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată cerute, le fixează la suma de lei 1.000.

Pentru aceste motive, Tribunalul respinge ca nefondată contestațiunea, etc.

(ss) St. Stoescu.

NOTA. — Contestatoarea Soc. „Venus” în lichidare, a susținut în instanță că în conformitate cu prevederile art. 52 din legea minelor, mina, clădirile etc. fiind declarate de acea lege ca imobile, nu puteau face obiectul unui gaj și fără a ține socoteală că decretarea caracterului proprietății miniere din acel articol, nu se aplică drepturilor câștigate, după cum chiar art. 235 din acea lege recunoaște ca un drept real mobil, dreptul de concesiune decretat prin legea pentru consolidarea dreptului de a exploata petrolul și ozocherita, pe proprietățile particulare, care prevede în art. 1 că dreptul concesionarului de a explora și exploata terenurile petrolifere ce i s'au dat sau i se vor da prin concesiune, de particulari, *este un drept mobil*.

În speță, dispozițiunile art. 52 din legea minelor, la care se referă contestatoarea, nu se puteau aplica cazulului de mai sus, întrucât prin actul de gaj, s'au amăneta drepturi mobiliare ale unor concesiuni, provenite dela particulari, cari nu pot privi art. 52, care se referă la terenurile ce aparțin Statului, sau îi vor aparține, când termenul expirării concesiunii se va fi împlinit și aceste terenuri ar intra în proprietatea Statului.

De altfel, prin art. 262 din legea minelor, promulgată în „Monitorul Oficial” Nr. 143 din 4 Iulie 1924, cherita pe proprietățile particulare, rămâne drept real mobil, potrivit legii de consolidare, până la reintrarea terenului în patrimoniul Statului, etc., iar

se specifică că dreptul de a exploata petrolul și ozo-
legea consolidărilor dispune clar în art. 62 și urm. că
concesiunile pentru exploatarea de petrol și ozoche-
rită pot fi date în gaj, sub condițiunile îndeplinirii
diferitelor formalități, cari de fapt s'au îndeplinit în
total.

Contestatoarea a mai susținut că dacă onor. Tri-
bunal ar găsi eventual că concesiunea petroliferă
este un drept mobil, ce poate fi gajat, instalațiu-
nile, sondele, mașinile, etc. nu pot face obiectul unui
gaj, fiind edictate de legea minelor (art. 52) ca imo-
bile prin destinațiune.

Teza de mai sus, este însă lipsită de un temei ju-
ridic, întrucât este un paradox de drept, ca principa-
lul (dreptul mobil de concesiune) să fie conside-
rat ca un bun mobil, iar accesoriul care urmează soar-
ta principalului să poată fi considerat ca imobil prin
destinațiune.

Dacă în art. 52 din legea minelor s'a considerat că
mașinile, sondele, etc. să fie caracterizate de imobile
prin destinațiune, este faptul că și mina și concesiu-
nea au fost considerate ca fiind drepturi reale imo-
biliare, când aparțin Statului, iar nu ca în speța de
mai sus, unde se aplică în întregime legea consolidă-
rilor.

Iată de ce Tribunalul, prin sentința dată, nu a pu-
tut da altă soluțiune, decât în sensul principiilor de
drept ce guevrnează materia noastră.

De altfel, teoria contestatoarei nu este numai un
non sens juridic, dar este un non sens și în fapt; căci
dreptul de concesiune implică în sine și dreptul de
exploatare, drepturi ce nu pot fi separate în caz de
vânzare silită, cum este cazul nostru, când creditoa-
rea a cerut scoaterea în vânzare a gajului diferitelor
drepturi mobiliare, prevăzute în diferite acte de con-
cesiuni, constând în exploatarea unor parcele pe-
trolifere împreună cu inventarele sondelor existente
pe ele.

Nu se poate concepe ca o persoană, să cumpere la
licitație drepturi de concesiune asupra unor terenuri
și altă persoană să cumpere eventual, instalațiunile
făcute în vederea exploatărei acelor terenuri, întru-
cât ar fi o imposibilitate de fapt, care ar transforma
dreptul cumpărătorului prin licitație publică a conce-
siunei, într'un drept iluzoriu.

În sprijinul tezei noastre, este însăși redacțiunea
art. 63 din legea de consolidare, care prevede că în
actul prin care se constituie gajul se va descrie cu
deamănuntul situația exploatărei, *aceasta tocmai în
vederea faptului, că atât dreptul de concesiune, cât
și accesoriile pot face obiectul unui gaj.*

ALEXANDRU MAVROJANI,
Avocat.

TRIBUNALUL COVURLUI SECȚIA I

Audiența d. la 9 Ianuarie 1928

Președnția d-lui AUREL L. VIDRĂȘIU judec. de șed.
Carolina St. Petrina cu Societatea Generală

Pact comisoriu expres. Condițiuni. Termen de plată
incert. Neoperare.

*Pactul comisoriu expres este cauza renunțării credi-
torului la dreptul isvorât din art. 1201 c. c. de a-și con-
strânge debitorul la executarea obligației, rămânând
operantă numai ceaaltă alternativă din text și anume
rezilierea convențiunei, care devine automată, operând
de plin drept prin neexecutare la timp. Pentru ca să-și
poată produce deci efectele trebuie ca obligațiunea pe
care o sancționează să fie certă, lichidă și exigibilă.*

*Exigibilitatea, adică termenul de plată nu trebuie să
facă dubiu, ci să fie statornicit în mod indiscutabil și
bine definit prin convenția părților, căci rezilierea ope-
rând de plin drept, instanța este chemată numai de a
constata, nu de a o pronunța.*

*În fapt fiind stabilit că termenul este incert, deci ca
și cum convenția ar fi fără termen, căci dacă instanța
ar păși mai întâi la stabilirea lui ar fi a se întinde a-
plicabilitatea pactului comisoriu expres și dincolo de
voiața clar exprimată a părților, așa că această clauză
devine inoperantă.*

Tribunalul,

Asupra acțiunei înreg. la Nr. 32943 din 1927 la acest Tribu-
nal, intentată conform legii proprietarilor de Carolina St. Pe-
trina contra soc. „Generală” pentru reziliere de contract. eva-
cuare și daune.

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosar din
care rezultă că prin contractul vizat sub Nr. 4570 din 1926
la Administrația financiară de Covurlui, reclamanta a închiriat
societății pârâte pe termen de 3 ani, cu începere dela 1 Apr-
ilie 1926 imobilul ei din Galați, str. Brăilei Nr. 3, cu chirie a-
nuală de 50.000 lei, plătită în patru rate trimestriale și anti-
cipate, fiind prevăzut și pactul comisar expres pentru nerespec-
tarea vreunei din condițiunile contractului, ce sunt mai multe,
însă nu interesează speța.

Reclamanta, susținând că termenele de plată erau la 1 A-
prilie — data ființării contractului — 1 Iulie, 1 Octombrie și 1
Ianuarie, neprimind chiria până la 1 Octombrie 1927, pentru
trimestrul Octombrie-Ianuarie, a introdus acțiunea de față.

Mai rezultă că la 3 Octombrie 1927 societatea pârâtă a în-
vitat pe reclamantă prin notificarea Nr. 6365 de a se prezenta
a doua iz în cancelaria Corpului de Portărei local, însă aceas-
ta a lipsit (procesul-verbal Nr. 6595 a Corpului de Portărei,
aflată la dosar), iar la 4 Octombrie 1927 prin petiția înreg. la
Nr. 14594 la judec. ocol. II Galați, societatea chiriașă a depus
recipisa consemnării chiriei pretinsă în restanță (certificatul Nr.
794 din 1928 a judec. ocol. II, aflat la dosar).

Având în vedere deci că fiind stabilit și necontestat că este
vorba de un contract de închiriere, conținând clauza pactului
comisoriu expres și că chiria a fost consemnată, chestiunea
care rezolvă și pe care o vom examina este aceea dacă această
plată a fost valabilă făcută, descărcând pe debitor, cu alte cuvinte
dacă a fost făcută în termenul de plată.

Considerând că pactul comisoriu expres este clauza renunțării
creditorului la dreptul isvorât din art. 1021 c. c. de a-și con-
strânge debitorul la executarea obligației, rămânând operantă
numai ceaaltă alternativă din text și anume a rezilierii con-
vențiunei, care devine automată, operând de plin drept prin
neexecutare la timp.

Că deci pentru ca pactul comisoriu expres să-și poată pro-
duce efectele, trebuie ca obligațiunea pe care o sancționează să
fie certă, lichidă și exigibilă.

Că exigibilitatea, adică termenul de plată nu trebuie să facă

A apărut o interesantă broșură: VIATA JURIDICA
ȘI ADMINISTRATIVA A SATELOR de Andrei Rădu-
lescu, consilier la Curtea de Casație, membru al Aca-
demiei Române. Prețul 20 lei.

dubiu, ci să fie stabilit în mod indiscutabil și bine definit prin convenția părților, căci rezilierea operând de plin drept, instanța este chemată numai de a o constata, nu de a o pronunța.

Că deci, dacă nu este constatabilă, instanța nu are a trece la analiza faptelor pentru a deduce că este locul de a dispune rezilierea.

Că pactul comisoriu expres nu poate opera pentru neplătă într-o convenție fără termen, sau cu termen incert ce trebuie mai întâi stabilit, aceleace ar fi a se întinde aplicabilitatea și dincolo de voința clar exprimată a părților.

Că deci, a doua chestiune ce rezolvă pe acea dintâi de mai sus, este a se ști dacă în convenția în discuție există un termen clar determinat, sau măcar dacă rezultă în mod evident.

Având în vedere că în contract, spunându-se la punctul 4 că plata se va face în patru rate trimestriale și anticipate, înseamnă că părțile au înțeles ca să împartă anul în patru părți, formând din fiecare câte un trimestru, iar plata să se facă mai înainte de începutul acestui trimestru, continuând apoi cu înserarea în contract a punctelor coprinzând alte clauze, au neglijat să mai determine și lunile coprinse în fiecare din acele patru trimestre, neindicând nici măcar data de plecare în socotirea împărțirii anului în patru părți egale pentru a se putea deduce termenele.

Că s'ar putea presupune că au subînțeles ca această dată să coincidă cu data ființării contractului, în care caz termenele ar fi acelea pretinse de reclamantă și deci plata făcută așa cum a fost făcută, după 1 Octombrie, nu ar mai descărca pe debitor, întrucât la acea dată rezilierea convenției era deja operată, aceasta nerezultând însă în mod cert și indubitabil, fiind deci îndoială, urmează ca interpretarea să fie în favoarea obligatei societăți-chiriașă, adică cum s'a spus mai sus, că părțile au scăpat din vedere să fixeze expres termenele de plată, care nu pot fi nici stabilite prin interpretarea convenției.

Că nu poate fi discuție de interpretare, nici după obiceiul școlii, cum ar fi fost dacă era vorba numai de două termene și ființarea contractului să coincidă cu Sf. Gheorghe sau cu Sf. Dumitru, întrucât nici nu se susține că în localitate ar există sistemul cuadruplei divizări a anului.

Că așa dar, nestabilindu-se că ar exista un termen determinat pentru plată, înseamnă că creanța nefiind exigibilă, nici chiriașă-pârâtă nu era obligată a face plata într'un anumit termen, adică până la 1 Octombrie și că deci chiria fiind bine și în termen achitată, acțiunea de față cată a fi respinsă ca nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Aurel L. Vidrașcu, jude de ședință, Trib. respinge acțiunea, etc.

(ss) Aurel L. Vidrașcu.

Cambii emise de analfabeți

Prin analfabeți aci înțeleg pe acei cari nu știu decât să semneze oricum numele său și acesta de obicei în limba străină.

O adâncă nemulțumire provoacă cazurile când judecata admite acțiunea în baza polițelor emise de acești inalfabeți. Creditorul invocând cambia se sprijină pe o dovadă formală, care în genere nu totdeauna corespunde cu situația reală. Este just că debitorul nu poate opune excepțiuni în afară de cele prevăzute de art. 394 din cod comercial însă de fapt el se vede obligat să achite o datorie deja achitată. S'a văzut că dacă s'ar fi admis alte probe contra cambiei s'ar fi constatat că emitentul n'a împrumutat decât ceva porunib, sau o mie de lei și a semnat polița în valoare de 20 lei,

despre importanța acestei neavând nici o idee; că datoria a fost achitată în bani sau produse agricole, iar polița n'a mai văzut-o, încrezându-se în cuvântul creditorului că a pierdut-o sau a anulat-o.

S'a constatat că în majoritatea cazurilor polițele se eliberează în alb și pe urmă se complectează de creditor după valoarea poliței, însă a-aceasta nu se poate dovedi dacă la judecată ea este prezentată completă conf. art. 270 cod. comercial.

Neajunsul constatat în condițiunile edictate de art. 275 c. com. prin care s'a dat mai puțină grijă semnăturii analfabeților, cum sunt: plugarii, lucrătorii manuali, etc. decât avocaților, profesoriilor și altor intelectuali de la cari se cere pe lângă semnătură să mai adaoge și „bun și aprobat pentru suma de”. Tocmai de această mențiune au nevoie semiinalfabeții chiar dacă pentru aceasta s'ar stabili rapiditatea emiterii, care în realitate își are importanța ei numai pentru comercianți, însă nu pentru plugari, ei având destul timp să le legalizeze sau să le autentifice.

Cambiile în multe cazuri devin mijloc sigur pentru afaceri de speculă. Noul cod comercial poate va cuprinde și acest deziderat.

L. CIOBANU,
Judecător.

Alegerea dela Baroul de Ilfov

Duminea trecută având loc alegerea pentru Decan și a Membrilor Consiliului de disciplină, au fost aleși, cu mare majoritate de voturi, ca decan D-l Ion Th. Florescu, fost ministru, iar ca consilieri D-nii: Trajan Alexandrescu, Gr. C. Conduratu, I. Gr. Periețeanu, Radu Rosetti, Vintilă Dongoroz, Alecu Ionescu, I. Birnberg, iar pentru 6 locuri, declarându-se balotaj, alegerile vor avea loc astăzi.

Avocații din Baroul de Ilfov, cu această ocazie, și-au manifestat încrederea și recunoștința ce o datorau făuritorului unificării legii avocaților, fostului ministru de Justiție Ion Th. Florescu, alegându-l ca decan, cu toată intrigăria ce se pusese la cale de unii interesați, pentru căderea sa.

„Curierul Judiciar” se mândrește că printre cei aleși ca membri în Consiliu, cu mare majoritate de voturi, se găsec cei mai prețioși colaboratori ai săi: D-nii Trajan Alexandrescu, Gr. C. Conduratu, I. Gr. Periețeanu și Vintilă Dongoroz.

REDACȚIA

D-l Profesor Plastara, scoțând în volume CURSUL DE DREPT CIVIL ROMÂN, ce profesază la Facultatea de Drept din București, a apărut în Editura „Curierul Judiciar”, după cum am anunțat, vol. VIII, care cuprinde materia: Expropriatiunea Silită și Prescrierea, un vol. format mare, având 350 pagini ce s'a pus în vânzare cu prețul de 350 lei.

În continuare, d-l Profesor Plastara a scos vol. IX, iar peste 10 zile va apare vol. X, ultimul, cari cuprind: Suplimentele la Persone, Bunuri, Obligațiuni și Reforma legislației civile.